

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-betűs poszt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 14 fillér.
Nyitólár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 922.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 141.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, május 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az aradi műegyetem.
- Röggel tisztelt este nyolcig.
- Kossuth a királynál.
- A juniusi oklusi esküdtbírái.
- A dános bírópör.
- Az aradi kiállítás előkészületei.
- A t. Házból.
- Műegyetem Aradon.
- Barabás az aradi kiállításért.
- Gyilkos szerelmes.
- Tarkaságok.
- Tárcsa: Nehéz lépés. Irta: Lia.

Az aradi műegyetem.

Arad, május 14.

Az alkotás, a nagygyá fejlődés láza fogta el az utóbbi időben Aradot. Olyan, mint a lusta író, vagy művész, akiben megmozdul a lelkiismeret a dologtalanul, üresen eltöltött esztendő miatt. És az önvád után következő percekben százszám sorakoznak fejében a tervek, az ötletek: darabot ír, regényt ír, ezer és egy novellát ír, — vagy pedig: történelmi festményt, szoborcsoportozatot csinál. Arad a parlagon maradt évtized után is mohóan nyúl a tervek után: tegnapelőtt tanoncotthon, tegnap technológiai múzeum, ma országos kiállítás, holnap . . . Ennyi sok, ilyen nagy dolgokat akarni is szép; de az akarat még nem elég. Sőt az eredmény nélkül maradt akarat rosszabb a nem akarásnál. S vajjon a város alkotásvágya, akarata erősebb, tartósabb lesz, mint a bohémnek három perces föllobbanása, izgalmá.

A legújabb terv, amely a város munkaprogramjába illeszkedik: az aradi mű-

egyetem. Ohajtásnak, tervnek nem egészen új. Már a mikor Arad egy félénk kísérlettel a harmadik egyetemért versengő városok startjához állott, a józanul látók megmondották, hogy ezért kár az írógép fáradtsága. Aradnak egyébre van jogcíme, s ezt föltétlenül érvényesítenie kell: az ország második műegyetemére, vagy ha nem ez lesz a neve: a technikai főiskolára.

Mintha, legalább egy kevésbé, szüntelen a jogi pályák után való mértéketlen tódulás. Az ügyvédi kereset csökkenése, a jogi képesítéshez kötött hivataloknak a drágasághoz képest gyöngyjavalmazása, sőt maga a jogi kvalifikáció mindenhatóságának alkonya is, csökkentik a jogi egyetemek, jogakadémiák zsufoltóságát, vagy legalább azt az arányt, amelylyel azelőtt ez a szaporodás évről-évre növekedett. S a jogi pályáktól való visszavonulás természetes módon a műszaki kenyérkereset felé való csoportosulást vonja maga után.

Igazuk van azoknak, akik azt mondják, hogy nincs annyi vasutunk, gyárunk, vállalatunk, építkezésünk, amennyi az egy magyar műegyetemről kiszabaduló technikusokat foglalkoztatni tudná. Minek tehát még egy műegyetem? — mondják. Hát ez a kérdés mégse áll meg. Mert igaz ugyan, hogy új vasutaknak és gyáraknak kell születni, hogy az új technikusokat foglalkoztassa, de abban is van valami, hogy az új technikusok, ezek érvényesülni kívánó, teret kereső munkaereje és tehetsége teremthet új ipartelepüket és műszaki alkotásokat, csábíthatja és irányíthatja a tőkét az ilyen befekteté-

sekbe. Hozzávehetjük, hogy a külföldi műegyetemen is sok magyar ifjú tanul, amit némi társadalmi propagandával meg lehet szüntetni, s a kifelé kívánczó anyagot itt tartani. De legfőként elodázhatatlan az is, hogy az állami, törvényhatósági és egyéb hivatalokban a műszaki képesítésnek nagyobb teret és több jogot adjanak. Mindezeket összevéve, azt hisszük, a második műegyetem terve megérett az alkotásra. És ha a gazdasági önállóságban, az ipari különválásban biznunk lehet, a második műegyetem ne a következménye legyen annak, hanem egyik leghathatósabb előkészítője.

És mihelyt a második műegyetem szüksége vitán felül áll, akkor arról már nem kell sok szót ejteni, hogy a vidéki városok között erre jogcíme *elsősorban Aradnak van*. Az érveléstől fölment bennünket, hogy Hauszmann Lajos, műegyetemi tanár, a budapesti műegyetem volt rektora s a Magyar Mérnök- és Építész Egylet elnöke szintén ezt a nézetet fejezte ki egy levélben, amelyet másfél év előtt az *Aradi Közlönynek* írt. Az ő illetékességét ebben a kérdésben elvitatni nem lehet. Arad, amely a Máv. üzletvezetősége mellett három vasutvállalatnak székhelye és központja, amelynek iparvállalatai berendezésre és méretekre nézve a vidéken az első, már ezen körülményeknél fogva legjobban kínálkozik Magyarország második műegyetemének helyéül.

Fogja meg hát Arad erős kézzel az ekét, amelylyel ez új tervnek rögeit föltöri. Mi nem vagyunk olyan optimisták a kedvező szelek dolgában, amelyek most Arad felé funak, — mint mások; de a

Nehéz lépés.

Irta: Lia.

— Miért raktál oly sok pirosítót az arcodra Nusi? Oly ijeszítőnek tetszel így. Itt a vaselin, dörzsöld le kissé az arcodat.

— Köszönöm a figyelmedet, jó lesz azokban, ha magadra is figyelsz. Olyan puderos a nyakad, mint egy lisztes zsák. Szinte nevetséges.

— Mit gondolsz, a kadét itt lesz? A bank igazgató fia egy földszinti páholyból nézi végig az előadást.

— Be gyorsan szert tettél ily jó barátira. Nekem csak az a semmi hivatalnokocskácska csapja a szemet. Unalmas, együgyű kis alak. De várj csak! Ha szerződöttem lesznek és kirepülök anyám szárnyal alól, akkor majd könnyen beszéllek én is!

A kullisszák mögött az öltözőben két színésznő között folyt le a párbeszéd. Most készültek utolsó vizsgálódásukra.

Nagy sürgős-forgás volt az öltözőben. Az egyik leány dudolt, a másik téncolt, vagy drámai kitérőkben produkálta magát. Az öltözőtől nézőleg intette a leányokat:

— Ejnye, kisasszonyok! Ne feledkezzenek meg teljesen magukról. Ha a rendező ur erre talál jönni, a legnagyobb skandalum lesz.

Mindenki nagy izgalommal készült az elő-

adásra, csak a szőke Maca ült karba font kézzel egy sarokban.

— Hát te miért ereszted le az orrod Maca? — szóltak hozzá tréfálva a lányok. Miért nem öltözködsz? Hisz nemsokára a te jelenésed következik.

— Nem játszom . . . felelte lassan és mély elkeseredés csengett hangjában.

— Mit beszélsz? Nem akarsz szerepelni? Ne nevettesd ki magad.

— Nem játszom, — szólt ugyanazzal a hanglajtsással, mint előbb. Az én számom elmaradhat. Ez csak egy betét.

— Komolyan mondd a Maca? Vagy csak bolondd akarsz tenni minket?

— Láthatjátok rólam, hogy a fele se tréfa. Nincs kedvem most erre.

— Beszélj értelmesen Maca, — kérlette a szőke Nusi, mialatt szoros trikóját húzta magára. Miért nem akarsz játszani?

Maca most még jobban a sarokba húzódott, még jobban lehajtotta fejét és kedvetlenül szólt:

— Ejnye, hagyjatok! Ne bántsatok kérdésekkel. Ne faggassatok.

— Maca, az istenért, nem ismerünk reád!

— Kérlek titeket, hagyjatok magamra. Időgössé tesz minden . . .

— Te, a vidám édes kis Maca, aki a leg-
elevenebb, legfürgőbb vagy mindannyiunk kö-
zött, te idegességről beszélsz?

A beszélgetésnek hirtelen vége szakadt. Egy éltesebb primadonna lépett az öltözőbe, nyájasan köszöntötte a leányokat:

— Nos, már elkészültök?

Nemsokára megkezdődik az előadás. Csak nyugodtság leányaim. Ez a fő! Rendben vannak mindannyian? Mutassák magukat.

Sorra nézegette a leányokat. Mikor Maca került a sor, megütközve kérdezte:

— Nini, maga még nincs felöltözve? Miért késik oly soká? Siessen.

Maca lassan kiegyenesedett a felsőbb parancsra és mint a szövegadatlan gyermek, akit hajszolni kell, szemlélőként kezdett az öltözködéshez. Magára öltött egy rózsaszín selyem alónadrágot, melynek puha, hullámos intim csipkefodrai díszkréten simulnak formás lábszáraihoz.

A primadonna elhagyta az öltözőt.

— Jaj, de bájos vagy így Maca. Ha férfiak lennénk, rögtön beléd bolondulnánk. — pajkoskodtak körülötte a leányok. — Oly érdekes vagy így . . . Lám, hogy csak becsap-tál bennünket, Miért mondtad, hogy nem játszol? Be huncut vagy te Maca.

— Ne incselkedjétek velem. Mondtam már, hogy igaz minden.

Az öltözőtől, a jó képű Ernesztin néni oda szólt a leányokhoz:

— Hagyják békén Macát. Nem illik vala-

város igazának, természetes jogcímének minden körülmények és mindennemű kormányhangulat mellett érvényesülni kell. Nem attól függ, — mi legalább úgy érezzük, hogy ki adja meg, hanem attól, hogy hogyan kérik s hogy miként akarják megszerezni.

Reggel tisztól este nyolcig.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, május 14.

Nagy napja volt ma a képviselőháznak, a meghosszabbított, estig tartó ülések első napja. Szeg meglatított a folyosókon. A képviselők élénken peritaktáltak a nagy eseményt, közben sűrűn szállanak a kifakadások:

— Játék ez a törvényhozás méltóságával. Nyolc órán keresztül képtelenség a vita menetének figyelése.

Oblós hang hallatszott ki egy a miniszteri szobák közelében meghúzódó csoport közepéből:

— Nos, a költségvetést ilyen módon keresztül hajszolhatják, de súlyos következményeket von ez az erőszakosság maga után.

A nyolc órás ülések szenzációja teljesen agyonnyomja a másikat, a napok óta kísértőt: az alkotmánypart és a függetlenségi párt egyesüléséről valót. Erről alig esik szó.

A kormány a budgetvita tartamát tíz-tizenkét napra becsüli, ezután beruházási, vasutengedélyezési, kivándorlási és igazságügyi javaslatok kerülnek sorra, esetleg az adóreform is.

Az ülést Justh Gyula elnök nyitja meg. Az elnöki csengő szavára csoportosan fordulnak be a képviselők az ülésterembe.

A nagy napon a függetlenségi pártnak is vannak szónokai. Nagy Emil a haszonbérleti telepítésekről, Baross János az általános telepítési politikáról és Szász Zombor a munkáskérdésről beszél. A Ház üléséről itt következik a tudósítás:

A délelőtti ülés.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt. Az első szónok Szentkirályi Zoltán, aki nehézkesnek tartja a kihágási és árvaszéki eljárást. A ki-

hágási ügyeket leghelyesebb lenne a bíróságok hatáskörébe utalni. Helytelennek tartja az árvavagyon kezelési módját. Bajos, hogy az egyes árvauygyeket központi hármass bíróság intézi, amelynek semmi vidéki szerve nincs. Az árvaszéki intézményt leghelyesebb volna járasként fejleszteni, mert mai berendezése nem felel meg a célnak. A költségvetést elfogadja.

(Csépany bizalmatlan.)

Csépany Géza nem fogadja el a költségvetést, mert *bizalmatlansággal viseltetik a kormány iránt*. Bizalmatlanságának oka, hogy a kormány rossz kiegyezést kötött, hatvanhetes politikát folytat, holott a többség negyvennyolcas. Különben a költségvetést irreálisnak is tartja. (Helyesítés a balparton, ellentmondás balfelől.)

Endrey Gyula: Bizuk ezt a kormányra. Csépany Géza helyteleníti a kormány adópolitikáját; a kisembereket aránytalan adóteherrel sújtjuk, ellenben a bécsi udvartartás költségeire milliókat áldozunk. Nem kívánja, hogy Budán legyen az udvartartás, mert ő nem monarchista.

Baross János: Ez köztársasági álláspont! Kmety Károly: Törvény írja elő, hogy a magyar király Budán lakjék!

Csépany Géza: Ha volna udvartartásunk, csak növekednék a meghunyászkodás! A császári akarattal szemben teljes a lemondás, melyet a kormánypárt megalkuvása csak erősít.

Nagy György: Ugron Gábor diszkreditálja a függetlenségi jegyzőt!

Csépany Géza: A költségvetést nem fogadja el.

(Igy beszél egy jó kormánypárti.)

Nagy Emil korszakalkotónak tartja a mai napot, mert a mai dátummal véget ér a többség kényelmes helyzete.

Felkiáltások: Szomorú dátum! Nagy Emil: Szakítani kell a függetlenségi párt kisebbségi multjával.

Bozóky Árpád: *Negyven évig frázisokból éltek!*

Nagy Emil elismeri, hogy a negyvennyolcas esztendő negyven éves multjában sok csalódást is okozott, de az nem igaz, hogy csupán negatív politika lett volna. Mint kisebbségnek, nem lehetett alkalma az alkotás terén kiünni.

Lukács László: Így vagyunk mi is, míg többségre nem jutunk.

Nagy Emil: A függetlenségi párt ellenzéki munkájában, amikor az népszerű volt, a balpart tagjai is résztvettek, most azonban, mikor dolgozni kellene, félti a népszerűségét s megmarad az elvek hirdetésénél. Ha egy párt többségre jut, az elveket . . .

Bozóky Árpád: Meg kell valósítani!

Nagy Emil: Dolgozni kell az elvek népszerűsítésén, még az olcsó népszerűség rovására is.

Bozóky Árpád: Mi nem cselekszünk elveink ellen!

Nagy Emil megtudná nevezni azokat a balpartiakat, akik Kossuth Ferencnek köszönhetik, hogy itt helyet foglalhatnak.

Pilis István: Ne beszélj! Te pedig a Polónyi szalvusz konduktuszával kerültél ide!

Nagy Emil: Meg kellett volna kérdezni a választókat, helyeslik-e a balpartiak politikáját. Magyarországon — be kell ismernünk — nincs parlamenti kormányzás, mert nincs nemzeti dinasztia. Ha a magyar király Budán laknék . . .

Csépany Géza: Nem jó közel lenni Bécshez.

Nagy Emil: Így azonban számolni kell a való helyzettel, idegen hatalmakkal szembe szállni nem lehet. Kártó munkával azonban változtatni lehet. Hivatkozik Kossuth Lajos egyik angol beszédére, melyben a legragyobb elismeréssel szól a dinasztiaról. Nem áll tehát az, hogy a negyvennyolcas esztendő ellenkérnek a királyhűséggel. A többségre tekintetben nagy feladatok várnak, gondoskodni kell arról, hogy amit a többség elhatároz, mint második felvonás megvalósíttassék.

Nagy György: Az ötödik felvonásban hallálal végződik ez a tragédia! (Taps!)

Nagy Emil rátér ezután felszólalásának tulajdonképeni tárgyára, a közjogi kérdésekről a belügyi politikára, miket elsősorban fontosaknak tart. E téren kell érvényesülni a függetlenségi párt programjának. Szól a paraszti földéhségről, miket a parcellázások igyekeznek kielégíteni. De hogyan!? Kossuth Lajos megszüntette az agrárjobbágyságot, helyette most megcsinálták a markentil jobbágyságot, kizsákmányolva a népet. A kormánynak kell kezébe venni a dolgot, ki kell elégíteni a földéhséget haszonbérleti parcellázás útján, melynek pénzügyi részét a Körponti Hitelszövetkezet bonyolítaná le, ami megóvná az államkincstárt minden megterheléstől. Ellenben minden erejével küzdeni fog ama irányzatok ellen, melyek szakkuralizációt és hasonlókat követelnek. Foglalkozik az uszorkádéssal, a változó büntető törvények hiányosságával, minnek igazolására saját praxisából is szomorú példákat hozhat fel. Nem tudja, mi lesz a vége a függetlenségi érának, de azt a vádat, hogy ez a télienség korszaka volt, nem szabad magunkon száradni hagyni. A költségvetést elfogadja. (Taps, zaj helyeslés, szónokot számosan üdvözlök.)

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

(Az elárult elvek.)

Bozóky Árpád: Válaszol Nagy Emilnek a balpartira tett kijelentéseire. Erkölcsi kötelessé-

ket annyira szakálni. Elvégre nem lehet az embernek mindig jékedve.

A növendékek abba hagyják a kérdés-kérdést, mindenki a maga szerepét kezdte darálni. Ernesztin néni pedig Macához lépve, kérlelő hangon szól hozzá:

— De nekem csak megmondja, miért akart lemondani szerepéről: Én úgy fordulok magához, mintha az anyja lennék. Nekem rosszul esik így látnom magát. Tudja, hogy maga a kedvencem mindnyájuk között.

— Édes Ernesztin néni, tudom, hogy hangulatomon megütözik mindenki. De egy kínos gondolat sötétíti el fantáziámat, egy nehéz érzés szorongatja belsőmet. Legjobban szeretnék könyekre fakadni. És vajon ilyen lelki állapot mellett lehet-e pajsánul dalolni, lehet-e táncot lejteni? Megmaradok előbbi kijelentésem mellett. Nem játszom ma . . .

— Az okát mondja meg, miért?

A Maca mellett levő asztalon ott feküdt egy csillogós rózsaszín selyemruha.

— E ruha miatt nem játszom.

E miatt? Hogy értsem ezt?

— Még nincs leróva ennek az ára. És ezt leróli nehéz. Nagyon nehéz . . .

Maca karjára hajtotta fejét és mint aki félálomban van, aléltan rebegte:

— Együtt voltak sokan . . . Vig zene mellett, lilatos hölgyek, gazdag urak . . . Én is ott voltam. Egy gazdag ur nekem csapta a szelet . . . Aztán ittunk finom, drága hűsítő-

ket. És elkábított . . . Talán azt az urat is, mert egyszerre csak azt kérdezte tőlem, hogy mi a legnagyobb óhajom? Erre az arcom ki-gyult, a szívem hevesen dobogott és azt feleltem: egy színpadi ruhára vágyom, szeretnék egy szépet, vakítóan csillogókat, amilyen a mesékben van. Aztán azt kérdezte: „akarja, hogy meglepjem ezzel? „Az arcom még jobban ki-gyult, a leheletem forró lett és magam elé képzelve az oly rég óhajtott ruhát, mámorosan suttogtam: akarom . . . akarom . . . Ő hozzám hajolt, rám nézett mélyen, tüzesen . . . És halkán ismételtette: meglesz, meglesz. Aztán új-ból rám nézett, mint aki még szeretne valamit mondani . . . E tekintetet akkor nem értetem . . . Most már értem . . . Szédülök Ernesztin néni. Valami fojtogatja torkomat. Elő-ttem lebeg a nehéz, sötét kérdés: felvegyem a ruhát, vagy sem? E szerephez nincs egyéb öt-tözetem. Mindjobban szédülök. Felvegyem? Az az ember most itt van a színházban . . . Látni akarja a játékot, kíváncsian várja jelenése-met, vajjon mint fest rajtam a káprázató me-sebéli habruha, amivel ő ajándékozott meg. Látni akarja ezt, hogy aztán kéjesen gondol-jon győzelmére . . .

E percben jelezték az előadás kezdetét. A leányok a kullszák mögött várták jelenésüket. Csak Maca maradt az öltözőben.

— Ernesztin néni, én rem játszom.

Az öltöztetőnő éppen felelni akart, mikor a rendező összehúzott homlokával, idegesen benyíltott hozzájuk.

— Magát mi lelta? Miért nem siet? — szólt szigorú, mogorva hangon és mérgesen összevicsorgatta fogait.

— Nem tudok játszani — felelte hűledezve e kiméletlen hang a Maca.

— Fáj a fejem. Szédülök.

— No bizony, ez is valami! A legnagyobb művészeknél sem vehető számba ez. Jól né-nék ki, ha ily csekélységek fölforgatják az előadást. Ne hagyja el magát. Vegyen be egy aspirint és készüljön . . . Különben egy évre visszamarad.

Oly szigorú hangon mondta ezt és oly ijesztően nézett a leányra, hogy ez féltéken hu-xódott Ernesztin néni mögé.

. . . A kis két felvonásos darabnak vége volt. A második rész következett, mely hang-verseny-számokból állott.

— Maca a te számod következik. Siess.

És Maca, ment. Lassan, félve, majdnem al-öltan.

A függöny felördült s ő klugrott a szín-padra. Vakítóan csillogott rajta a fodros ha-bruha, kecsesen simult természetéhez. Olyan volt mint egy álombeli tünemény . . .

Féktelen taps fogadta. Száz meg száz szem irányult kíváncsian, mosolyogva feléje, de egyik sem sejtette, hogy a bájos kishírpadi jelenség szemének mélyén egy fájó, égető könnycopp csintalankodik . . .

gük volt elhagyni azt a pártot, amely az elvetnek megvalósítása elől kitért. Nagy Emil arra hivatkozik, hogy ő a kunszentmártoni piacon érinkezik választóival. Ez igaz, mert ő ott nyilvánosan akar meggyőződni a kerület bajáról és nem lakodalmakon parolázik a választók-
kal Nagy Emil negyvennyolcas képviselőnek nevezi magát, pedig programjából hiányzik minden, ami benn van a negyvennyolcas programban, így az önálló vámterület, az önálló nemzeti bank stb. A költségvetést nem fogadja el.

(Ujabb harcok készülése.)

Baross János: Először, hogy negyvennyolcasban a parasztságot nem csupán közjogi kérdések szolgálták a harcba, hanem a jobbagység alul való felszabadulás, vagyis szociális szempontok. A negyvennyolcas küzdelmek most megisméltődnek, most újabb harcok előtt állunk. Erőre, kitartásra van szükségünk. S hogy küzdeni tudunk, azt megmutattuk a nemzeti küzdelemben, kimutattuk az oroszok körünkét.

Nagy György: De azóta legomboltátok azokat a köröket.

Beszél ezután a nemzetiségiéi számarányának veszedelmes növekedéséről. A külföld előtt elnyomatásról beszélnek, bent pedig izgatnak a magyarság ellen. Pénzüntézetek is ugyanszon-
sól szolgáltatásban állanak, mint isgatók. Eile-
nk az egész magyar társadalomnak sikra kell szállani. A másik veszedelem a nemzetközi szociálisták, amely ugyanilyen cél felé törekszik és ugyanilyen eszközökkel dolgozik. A helytelen magyar politika évtizedeken keresztül való-
sággal kezére játszott ezeknek a törekvéseknek. Állami telepítésekre és parcellázásokra van szükség a szociálista veszedelem ellensúlyozására. A járadékbirokráciát, amely Poroszországban is nagy eredményeket ért el, meg kell nálunk is honosítani. A költségvetést elfogadja.

Thoroczkay Viktor báró (balpárti) Fiume helyzetéről beszél. Ki kell ragadni az egyetlen magyar kikötőt mostani pangó helyzetéből és fejleszteni kell. A magyar parasztság érdekeit a kormány teljesen elhanyagolja. A telepítés is kortespolitika szolgáltatásban áll.

Elnök ezután az ülést 2 órákor felfüggeszti délután négy óráig.

Délután és este.

A délutáni ülést négy órákor nyitotta meg Justh Gyula.

Thoroczkay Viktor báró folytatja beszédét és kifejti a kormány működése elleni kifogásait. Beszéde után befejezték az általános vitát és mindenki várta, hogy mint ilyenkor szokásos, **Wekerle** miniszterelnök szólaljon fel és reflektáljon az elhangzott beszédekre. Ez azonban nem történt, mire a Ház nagy többséggel általánosságban elfogadta a költségvetést.

(A részletes tárgyalás.)

Következett ezután az egyes tárcák költségvetésének tárgyalása. A közös kiadásokról Nagy György kifogásolta, hogy az eddigi tételekkel szemben az idén többlet mutatkozik. **Wekerle** Sándor miniszterelnök ekkor kifejtette, hogy a többlet nem vonatkozik a paktumban foglaltakra, mert nem újabb intézményes kiadásokat, hanem csupán olyan terheket foglal magában, amelyek évről-évre természetesen fokozódnak.

A királyi személye körüli minisztérium költségvetésénél Nagy György és Farkasházy Zsigmond kifogásoltak egyes tételeket.

Hosszabb vita volt a horvát tárcánál. **Sipuló** Ferenc heves támadást intézett a kormány, a bán és a horvát miniszter ellen. **Josipovich** Géza horvát miniszter hosszabban válaszolt, védelmébe véve a kormány eljárását.

Az elnök ezután valamivel nyolc óra előtt berekesztette az ülést és a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az „Aradi Casino Egylet” május 17-én d. e. 11 órákor tartja az egyetemes helyiségében rendezés évi közgyűlést.

(*) Az „Aradi Ipar- és Népbank” hitelegylete 1908. május hó 17-én délelőtt 10 és fél órákor a bank emeleti tanácstermében tartja teljes ülést.

Kossuth a királynál.

Az új pártalakulás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 14

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tegnap délután Bécsbe utazott és ma délelőtt a királynál volt kihallgatáson. Természetes, hogy a kereskedelmi miniszter az audiencián nemcsak a Lipót-rendet köszönte meg a királynak, hanem mint a legnagyobb többségi párt vezére, behatóan referált a felségnek a politikai helyzetről is. Bizonyára szóba került az új pártalakulás dolga is, mely most annyira izgatja a magyar politikai köröket.

Kossuth terve.

Tegnap a képviselőház folyosóján azt is beszéltek, hogy Kossuth Ferenc a mai audiencián az új alakulásra vonatkozólag már kész tervet terjeszt az uralkodó elé s ha az uralkodó az előterjesztésekhez hozzájárul, úgy már legközelebb a terv részletei is nyilvánosságra kerülnek.

Az új pártalakulás genezisére és historikumára vonatkozólag függetlenségi párti körökben a következőket beszéltek:

Az új alakulás gondolatát Kossuth Ferenc terjesztette első ízben az uralkodó elé, ki Kossuth eszméjét szívesen fogadta, de nem bocsátkozott semmi tárgyalásba Kossuthal, hanem **Wekerle**hez fordult. Az uralkodó nem is tanácskozott erről a kérdéssel mással, mint a miniszterelnökkel. Ennek az lehet a magyarázata, hogy az uralkodó épen azért nem akart tárgyalni Kossuthal, mert igen értékesnek tartotta a készülő tervet és nem akarta, hogy a dolgok előkészítése esetleg valami részletkérdés miatt megakadjon, vagy hogy Kossuth bármily apró ügyben is visszautasításban részesüljön. Az uralkodó a legnagyobb figyelemet kívánta tanúsítani Kossuth iránt s ezért indította meg a tanácskozást nem velem, hanem **Wekerle**vel. Ez a tanácskozás már egy hónapnál régebben huzódik: **Wekerle** ismételtén megjelent az uralkodó előtt, — nem a tiszti fizetések javítása ügyében, mint a félévvel ezelőtt, hanem az új alakulás előkészítése ügyében. A tárgyalás folyamán az uralkodó ismételtén kijelentette, hogy Kossuth ötletét igen értékesnek tartja és hogy ha az új alakulás sikerülne, úgy nyugodt volna a tekintetben, hogy országait konszolidált viszonyok között adhatja át utódának.

Az alkotmánypárt.

A tárgyalás már Budapesten is hetek óta folyik. A legfontosabb kérdés az volt, hogy mi az alkotmánypárt álláspontja ebben az ügyben? Az eszmék tisztázása után **Andrássy** Gyula gróf kijelentette, hogy elvben nincs kifogása az új alakulás létrehozása ellen és kész abban közreműködni. A párt több előkelő tagjának a hozzájárulását is megnyerték. Széli Kálmánét azonban még nem.

A fuzió eszméjét általában kedvezően fogadják, habár az a meggyőződés, hogy a terv megvalósulása még távolról sincs oly közel, amint azt sokan hiszik.

Nyilatkozatok.

Holló Lajos, aki a függetlenségi párt legbefolyásosabb frakciójának áll az élén, kijelentette, hogy az új pártalakulás kérdése már

elég előrehaladott stádiumban van. Neki az a nézete, hogy az összes közjogi kérdések kikapcsolásával egy hosszabb időre szóló munkaprogramot lehetne összeállítani. Mindenesetre a király hozzájárulása is szükséges.

Hoitsy Pál, a függetlenségi párt egyik elnöke így nyilatkozott:

— Az új pártot örömmel üdvözölném. Ez a párt az országot jó időre biztos részbe vinné.

Nagy Dzsó szerint az új pártalakulással becsületes és őszinte politikát lehetne csinálni. A 48 és 67 közti különbség már túlélté magát.

Szivad Imre úgy nyilatkozott, hogy az új pártalakulás igen komoly megbeszélések tárgyát képezi. A király is rokonszenvezik az eszmével.

Kombinációk.

Az új pártalakulással kapcsolatban már miniszterjelöltek is emlegetnek. **Holló**, **Baithyány** Tivadar és **Rakovszky** miniszterek lennének, míg **Günther**, **Darányi** és **Zichy** Aladár gróf megválnának tárcáiktól.

Oszták hang.

Az osztrák **Reichsrath** ama tagja, aki a delegációban a katonatiszt fizetések ügyében a legelégesebb indúttal ostromolta a magyar álláspontot, **Kossuth** Ferenc kezdeményezéséről ekként nyilatkozott:

„Magyar földön termett gondolatok között ez a legszerencsésbb. Nemcsak Magyarországnak, hanem Ausztriának is eminens érdeke, hogy a közjogi törzssalkodás véget érjen. A modern népek életében nem a dekoráció a fő, hanem a gazdasági tartalom. Ez utóbbi a függetlenséghez vezető út; amíg a cifra nyomorúság Magyarországon egy nagyszerű kijózanodási folyamot látunk s **Kossuth**-há a dicsőség, hogy nemzetét a boldogulás ösvényére tereli.”

Érdekes audienciák.

Bécsből jelentik, hogy a király nemcsak **Kossuth** Ferencnek a véleményét hallgatja meg az új pártalakulás kérdésében, hanem még sok érdekes audienciára van kilátás. Így azt hiszik, hogy a felség már a közeli napokban kihallgatáson fogadja **Tisza** István gróft, **Csáky** Albin gróft, **Lukács** Lászlót és **Khuen-Hédervary** gróft. A meghívások kapcsolatosak **Kossuth** Ferencnek „minden magyart egyesítő” a felség elé terjesztett tervezetével.

Kossuth nyilatkozata.

Bécsből jelentik: **Kossuth** Ferenc a kihallgatás után visszatért a bankassal magyar palotába és a reája várakozó hírlapírók előtt az audiencián történetéről így nyilatkozott:

— Azért jelentem meg a Felső előtt, hogy megköszönjem a Lipót-renddel való kitüntetésemet. Ő felsége nagyon kegyesen fogadott és kijelentette, mennyire örvend, hogy egy magyar minisztert ezzel a magas rendjellel kitüntethetett. Sem politikáról, sem másról szó nem volt, kizárólag a kitüntetésről beszélünk. A kihallgatás mindössze néhány percig tartott. Délután még néhány látogatást teszek, azután pedig hazautazom.

A képviselőház folyosóján elterjedt hírek szerint **Kossuth** okvetlenül jelentést tett a királynak a fuzióról, amelyet **Kossuth** is elkerülhetlenné tart. A függetlenségi pártban sok őszinte híve van a fuziónak. Nem tekintetlen dolognak, hogy a költségvetés tárgyalása során felszólt **Nagy** Emil és **Baross** János képviselők épen a gazdasági és szociális munkát sürgették.

Nincs egység a függetlenségi pártban.

Kmetz Károly a Ház egyik legközelebbi ülésén a fuzió tárgyában fel fog szólni és kérdést intéz a kormányhoz ez irányban. Valószínű, hogy *Wekerle* miniszterelnök felelni fog és válaszában megjelöli a kormánynak e kérdésben elfoglalt álláspontját. *A függetlenségi párt állásfoglalása azonban a fuzió dolgában nem egységes.* A párt régi tagjai közül többen tudni sem akarnak a fuzióról és azt hangoztatják, hogy a függetlenségi párt eddigi programját fel nem adják, már pedig a fuzió a régi program feladásával jár. Azt is hirdetik a vezetők, hogy a nép megkérdése nélkül mit sem tesznek. A pártban valószínűleg szakad lesz és számosan az ellenzék padjairól fogják hirdetni a függetlenségi elveket.

Beszéltek a függetlenségi párton ma arról is, hogy *Andrássy* belügyminiszter legközelebb a királyhoz megy, egyrészt azért, hogy a már elkészült választói reformot bemutassa, másrészt, hogy a fuzióról a királynak előterjesztést tegyen.

A júniusi ciklus esküdtbirái.

Esküdtsorsolás a törvényszéken.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14

Az aradi törvényszék ez évi harmadik esküdtszéki ciklusára ma délelőtt sorsolták ki a polgári esküdtbírákat. A kisorsoláshoz a törvényszék tanácsa így alakult meg: Elnök: *Köller János* kir. ítélőtáblai bíró; tanácsstagok: *Ribiczky Ferenc* és *Nagy József*. A jegyzőkönyvet *Debreczy Géza* kir. törvényszéki jegyző vezette. Az ügyességet pedig *Pogonyi Nándor* kir. ügyész képviselte. Az ügyvédi kamara részéről senki sem jelent meg.

Kisorsoltak harminc rendes és tíz póterküdtel.

Rendes esküdttek:

Berta Béla vaskereskedő,
Csernóczky Béla,
Dörner János gyáros,
Elekcs Árpád tisztviselő,
Eichner Adolf kereskedő (Győrök),
Glück Samu kereskedő,
Grünberger Jenő kereskedő,
Kelemen Gábor,
Id. Kristyóry János pékmester,
Klein József pékmester,
Lévay Igrác,
Licker Ferenc kereskedő,
Román Róbert ácsmester,
Radó Gyula kereskedő,
D. Szabó Mihály háztulajdonos,
Szűcs Mihály kereskedő,
Stern József kereskedő,
Sztóján György háztulajdonos,
Sándor Balázs,
Simon Jenő dr. ügyvéd,
Schaffer Richárd lakatos,
Táffrov József cipész,
Török Jakab magánzó,
Tapolcsányi Kálmán bankhivatalnok,
Ungereán Odön tisztviselő,
Weisz Márk gyáros,
Wilhelm Lajos vendéglős,
Vincze Miklós dr. ügyvéd,
Wagner József gyárigazgató,
Ifj. Weiss Mór kereskedő,
Wormser Henrik kereskedő.

Póterküdttek:

Domonkos Gyula bankhivatalnok, Lapuska De-
vendéglős, Frank András kereskedő, Már-
Viktor bádógos, Pölzl Miksa kávézó, Rosenberg
y kereskedő, Ifj. Szűcs Mihály háztulajdonos,
Singer Farkas kereskedő, Werner Frigyes hi-
ok.

Az esküdtszéki ciklus június 4-én veszi kezdetét; eddig nyolc van kitűzve tárgyalásra. Az esküdtbíró-ág elnöke *Fábián Lajos* kir. törvényszéki elnök, helyettese *Köller János* kir. ítélőtáblai bíró.

A dánosi bűnpör.

Befejezték a bizonyítást.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 14

A mai tárgyalás egy elnöki enunciacióval kezdődött, amelylyel *Rónay Kamill* elnök elég tételt adott a védőknek a tegnapi rendreutasításért, a minnek — mint ismeretes — a védők kivonulása volt a következménye. Majd a két törvényszéki orvosszakértő és az ellenőrző szakértő terjesztette elő véleményét a vádlottak koráról, ami meglehetősen izgalommal járt, tekintve a szakvélemények esetleges halálos következményeit. A pörnek különben más érdekessége is van. Ma befejezték a bizonyítási eljárást s az ügyész előterjesztette a 133 kérdést.

(Elégtétel a védőknek.)

Rónay Kamill elnök délelőtt tíz órakor nyitja meg a folytatólagos tárgyalást az alábbi nyilatkozattal:

— A tegnapi incidensre vonatkozólag kell nyilatkozatot tennem. *Török Aurél* dr. szakértő urhoz tegnap kérdést intéztem az egyik védő ur, mire a szakértő ur olyképp nyilatkozott, hogy a védő urakat a legnagyobb mértékben sértette. Ercze a védő urak olyan rohamos támadást intéztek a szakértő ur ellen, hogy kénytelen voltam a védő urakat rendreutasítani. A szakértő ur azonban még a tárgyalás folyamán visszavonta a sértést, sőt bocsánatot kért, ezután tehát nem tartom szükségesnek, hogy a rendreutasítást fenttízem és azt vissza ne vonjam. Megtörténhetett volna ez már tegnap is, ha a nagy izgatottságra való tekintettel szükségesnek nem találtam volna a tárgyalás felfüggesztését.

Felszólítja *Szikszay Sándor* dr. törvényszéki orvosszakértőt, hogy terjeszesse elő véleményét a vádlottak koráról.

(Nhány évesek a vádlottak?)

Szikszay Sándor dr. néhány szóval ismereti az életkor megállapításának a módját. A vádlottak életkorát a következőkben állapítja meg: *Sztójka Bajka* 19—21, *Balog Tuta* 22—25, *Kuna* 22—25, *Trokár Marcsa* 25—30, *Luterna* 22—25, *Csoroszlya* 17—20, *Surányi Márton* 25—30, *Kácsi* 19—22, *Laka'os Róza* 16—18 éves.

Tuta: Nagyságos, méltóságos elnök ur, hozzák el Nyíregyházáról a keresztlevelemet, abban benne van, hogy 18 éves vagyok.

Az elnök: Milyen néven van bevezetve az anyakönyvbe?

Tuta: Kolompár Tuta néven.

Az elnök: Olyan néven nem keresztelheték meg.

Azután *Andreánszky Jenő* dr. törvényszéki orvos terjesztette elő szakvéleményét a vádlottak koráról. Legifjatalabb közöttük *Róza*, aki 15—16 éves, *Csoroszlya* 17—20, *Kácsi* 19—20, *Sztójka Bajka* 19—21, *Luterna* 22—25, *Kuna* 22—25, *Tuta* 22—25, *Surányi Márton* 25—30, *Trokár Marcsa* szintén 25—30 éves.

Baumfeld dr. védő: Figyelembe vették a szakértő urak azt a körülményt, hogy a cigányok a szabad életben gyorsabban fejlődnek? *Andreánszky* dr.: Igen.

A vizsgálat a jelen időre vonatkozik — jelenti ki végül a szakértő.

Madassar József dr. ellenőrző orvosszakértő mond ezután véleményét. *Csoroszlya* valószínűleg alul van a 17 éven, *Sztójka Bajka* 18—20, *Kuna* 20 éven felül van, *Luterna* meghaladta a 20 évet, *Tuta* valószínűleg betöltötte a 20 ik évet, *Surányi Márton* 23 éven felül van. *Trokár Marcsa* azonban nem töltötte még be 20-ik évét. Minthogy *Trokár Marcsa*ra vonatkozólag közte és a többi orvosszakértő között nagy a véleménykülönbség, megindokolja álláspontját, jobbára a logak fejlődésével.

Az elnök: Ez nem egészen kielégítő vélemény, mert azt mondja az orvos ur, hogy nincs még husz éves. Köztebből nem lehetne meghatározni?

A szakértő: Köztebb van a 20, mint a 16 évhez. *Kácsi* 19—20, *Róza* 16—18 éves.

Szikszay Sándor dr. kijelenti, hogy *Madassar* nagy tévedésben van *Trokár Marcsa*t illetően.

Andreánszky dr.: Az ellenőrző orvos ur tévedésének az az oka, hogy véleményének megformálásában csaknem teljesen a fogakra támaszkodott.

Madassar dr. fenntartja a véleményét és hangsúlyozza, hogy nemcsak a fogakból, hanem az egész csontrendszerből alkotta meg a véleményét.

Veigelberg dr. védő: Van-e olyan módszer, amelylyel biztosabban lehetne megállapítani a korhatárt?

Madassar dr.: Igen, ha a csontok csontosodását Röntgen sugarakkal vizsgálánk meg, akkor két-három évre fel lehetne állítani a korhatárt.

Elek dr. védő: Kizártnak tartja azt a szakértő ur, hogy *Kuna* a tett elkövetéskor 20 évesnél fiatalabb volt?

Madassar dr.: Nem tartom kizártnak.

Az elnök negyedórára felfüggeszti a tárgyalást.

(Az ügyész kérdésel.)

Szünet után a védők azt indítványozták, hogy az orvosok véleményét terjesszék fel az igazságügyi orvosi tanácshoz felülbírálás végett, mert a vélemények ellentmondók. A bíróság nem teljesítette ezt az indítványt.

Ezután ismételték az iratokat, mire a védők újabb tanúk kihallgatását kérik. A bíróság ezt megtagadta és a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította.

Az elnök felkérésére az ügyész beterjeszti az általa megszüvegezett kérdéseket. Az ügyész 133 kérdést nyújt be, amelyek hét főcsoportba oszva a következők:

1. A dánosi gyilkosság, rablás, orgazdaság, gyűjogtatás és erőszakos nemű közönség.
 2. A gyóni rablás.
 3. A gyóni első lopás.
 4. A gyóni második lopás.
 5. A Tóglás községben *Fogarassy* csendőr-mester ellen elkövetett szándékos emberölés kísérlete és hatóság elleni erőszak.
 6. A Vasadon *Okát János* kárára elkövetett lopás.
 7. A *Lipcsei József* elleni lopás.
- A tárgyalást ezután holnapra halasztják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Párisi diákok. A Quartier Latinbell diákelet szines és vonzó epizódjait ki ne ismerné. A híres párisi diákeletet melyhez érdekesség dolgában egyetlen nemzet diákelete sem hasonlítható. Ki ne hallott volna a grisetek és diákok szereiméről, nyomorral és napsugárral teli életéről a kis padlásszobákból a diák kocsmákról, a diák bálakról, azokról a féktelen jókedvű mulatságokról, melyeket késő vénységére sem felejt el az egykori párisi diák. Az *Urania* színház mozgalmas, tarka élőképében mutatja be ezt az érdekes világot, mely még így a távolból is szemlélve, fiatalaságot, jó kedvet lop a néző szívébe. Pazarul sikerült kép, méltó a híres párisi diákelethez.

* A Szajna átuzása. A legpazarabb látványok egyike egy folyam átuzása. Mikor a testi erő és ügyesség birokra kel a habokkal, melyek mintha tiltakozni akarnának legyőzésük ellen. Merész sport ez uszás, melyhez nemcsak fizikai erő, hanem hidegvér és nagy ügyesség szükséges. Csak nagy ritkán akad vállalkozó, aki egy gyorsabb sodru folyó átuzását megkísérleje. Az *Urania*-színház eredeti párisi felvételben mutatja be a Szajna folyónak, a legsebesebb vizek egyikének átuzását. A sportszemponthól is rendkívül érdekes kép nagy tetszésre számíthat.

MŰEGYETEM ARADON.

A kormány Aradnak szánta Müller Károly indítványa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

A tegnapi tartott közgyűlés határozatának megfelelően a tanács már a mai napon értesítette Apponyi Albert gróf kultuszminisztert arról, hogy az állam költségén építendő főreáliskola telkéül kőszsleges örömmel ajánlja fel Aradvárosa a Barkóczy báró által legalkalmasabbnak mondott Mittelmann-féle telket. Tehát a város második fókuszában állani fog a magyar technikai tudományok előkészítő iskolája. Nagy arányokban, a legmodernebb felszereléssel szolgálja majd ez a praktikus és kenyérkereseti pályákra nevelő tanintézet a hatalmas arányokban kibontakozó magyar iparnak továbbfejlesztését és a kiváló magyar technikus karnak olyan generációkat fog rendelkezésére bocsátani, melyek ebben a hatalmas magyar városban megtanulják azt: hogy a magyarság érti a kor szavát s tudja, hogy az ipar és kereskedelem hatalmas felvirágzása teszi boldoggá a magyart. Ezt a törekvést fogja itt Aradon magába szivni az új főreáliskolát látogató ifjuság, mely a délmagyarországi vármegyékben toborozódik össze az ország első reáliskolájában. Azonban Arad a kormány jóindulatú támogatásával rövid és belátható időn belül nemcsak előkészítő technikai tanintézetnek lesz otthona, hanem büszkén nevezheti magát magasabb műszaki oktatás klasszikus városának. Amihez a tegnapi telek adományozással a város az első lépést tette meg, az a nagy műbetelezést nyer. Apponyi Albert gróf, aki a második műegyetem felállításának eszméjét megpendítette, Aradon szándékozik azt megvalósítani.

Lapunk vezető helyén méltatjuk ennek a grandiózus gondolatnak jelentőségét, itt azokat a pozitív tényeket akarjuk elmondani, melyek azt bizonyítják, hogy a második műszaki főiskola Arad falai közt fog épülni s ezzel Arad Délmagyarországnak válik kulturális és ipari középpontjává. A műegyetem létesítésének természetes következménye tudniillik az, hogy itt a gyár-alapítás sokszorosan megélnékül, ipari vállalatok keletkeznek. A fővárosban épülő új műegyetem egy teljesen elhagyott vidéket, a Lágymányost, rövid időn belül csodálatos fejlődésnek indította. Mintha varázsütésre a földből sarjadzottak volna ki, oly gyors egymásutánban emelkednek égnek a gyönyörű bérpaloták, sétányok és rendezett közterek. A szépséges budai oldal eme új városrésze, mely a legmodernebb építkezés szabályai szerint épült, bámulatba ejti az idegent is. Csak erre az egy körülményre akarunk rámutatni, hogy az aradi műegyetem jelentőségét egyik hatásában megvilágítsuk. Az egész város nagyszerű változáson megy át, mely történeti és nagy nemzeti jelentőségét bekapcsolja a legmagasabb és legmodernebb kulturfejlődés utirányába. Arad oly perspektiva elé került a műegyetem idehelye-

zésének ezzel a legújabb fordulatával, amely az egész országban osztatlan örömet fog kelteni. *Nemzeti szempontok egyenesen predestinálnak red bennünket, hogy a technikai főiskolával éppen Aradon emeljen erős várat a nemzeti kormány a magyarságnak.* Elismerés illeti mindazokat, kik az ország történetére döntő súlylyal bíró szempontokat bölcs belátással felismerték, az egész ország elismerése jut osztályrészül azoknak, kik azt megvalósítják és a megvalósításban segítkeznek.

Az alábbiakban közöljük a korszakalkotó esemény történetét és az abban beállott legújabb fordulatot.

A második műegyetem

Mikor a budapesti József műegyetemről bablonyult, hogy az nem felel meg többé követelményeknek és a magyar törvényhozás a Lágymányoson építendő műszaki főiskola építési költségét szavazta meg Apponyi Albert gróf azt mondta, hogy a felső műszaki oktatásnak a kérdését csak úgy lehet megoldani, ha az ország felállítja a második műegyetemet. Osztatlan helyesléssel és lelkesedéssel fogadta ezt az eszmét az egész ország közvéleménye. Azonban a harmadik egyetemről folytatott harc zajában a második műegyetem kérdése kissé háttérbe szorult. Mikor a harc tetőpontjára, hágott Kassa, Pozsony, Debrecen és Szeged röpiratokkal, újságcikkekkel, alapítványokkal egymást tüllelték s Arad városa azt vette észre, hogy anyagi erejét messze túlhaladó áldozatokat kellene hoznia, hogy a vassengők sorába álljon. Kibontakozott egy új irányu mozgalom. Arad nem akarja a harmadik egyetemet, hanem mindjobban testet öltött az a kívánsága, hogy a második műegyetemet, esetleg technikai főiskolát Aradon, mint a vidék közlekedési és ipari gócpontján létesítsék. Az elhatározott dolog volt, hogy a második műegyetem a vidékre kerül, mert emellett szól az a hatalmas pedagógiai érv, hogy a vidéki főiskolákban a tanítás sokkal intenzívebb, mint a fővárosban.

Nyilatkozatok az aradi műegyetemről.

A műegyetem elhelyezésének kérdését már eleve egyik legelsőrangú szaktekintélye az országnak döntötte el. Az Aradi Közlöny szerkesztősége kérdést intézett Hauszmann Alajos műegyetemi tanárhoz és volt rektorhoz, a Magyar Mérnök és Építész egyesület elnökéhez. Véleményét kérte aziránt, hogy megérettnek tartja-e a második műegyetem létesítését s Aradot annak alkalmas helyéül tekinté-e?

Hauszmann Alajos a következőképp felelt: — *Nézetem szerint egy technikus főiskolának indusztriális gócponton kell lennie, mert ott érintkezhetik a gyakorlati élettel leginkább — és ha Arad városa továbbá is oly kedvező irányban fejlődik mint eddig: ezt a várost legalkalmasabbnak találom.*

Hauszmann tanár két évvel ezelőtt azon a nézetben volt, hogy az idő és az ország közgazdasági viszonyai nem alkalmasak egy második műegyetem létesítésére. A József műegyetemen

is tulprodukciót látott s neveltjeinek csak egy része bír érvényesülni felfogása szerint. Másik része az ott diplomát nyert technikusoknak kényszerítve van képességén alóli foglalkozást keresni vagy a külföldre kivándorolni.

Szerény nézetem szerint — írta a tudós professzor — előbb ipart kell teremtenünk, illetőleg iparunkat kifejlesztetni, hogy tért nyissunk a magyar technikus működésének. Ha lesz önálló iparunk, amely az ország gazdag kincseit észszerűen tudja kibasználni. — ha közlekedési hálózatunkat mind a száraz földön, mind vízen fejlesztjük és bővítjük — ha oda fogunk törekedni, hogy valóban gazdag nemzeté lehessünk, akkor lesz itt az idő a magyar ifjuságot nagyobb számban a technikus pályára terelni és akkor az állam se fog kitérni ama feladata előtt, hogy második műszaki egyetemet létesítsen.

Megkérdezte az Aradi Közlöny szerkesztősége Warta Vincét, a műegyetemnek szántán volt rektorát, aki azt írta, hogy a műegyetem tanácsa akkor a kérdéssel még nem foglalkozott, de azt hiszi, hogy rövid időn belül megalkotja véleményét.

Arad a második műegyetem.

Ez meg is történt. Az azóta közismertté lett kormányintézkedések, törvényhozási funkciók, az államvasuti beruházások, iparfejlesztési törvény, az önálló vámterület és önálló bank, a vízszabályozási törvényjavaslat, az egész ipari fellendülés úgy látszik alkalmassá tették a talajt a második műegyetem létesítésére. A kormány a József műegyetem tanácsának véleményét ismeri már, mert Apponyi Albert grófnak elhatározott szándéka, hogy a második műegyetemet a legközelebbi időben Aradon felelti.

Ezen pozitív formában a kormány álláspontja tegnap a városi közgyűlésen pattant ki és jutott egy szűkebb körben tudomásra. A főreáliskola telekadományozási kérdés tárgyalása folyamán a tanácsai javaslat védelmére felállott Kovács Vince iskolafelügyelő, törvényhatósági bizottsági tag, a kinek a legújabb kulturális alkotások körül nagy és elismerésre méltó érdemei vannak és kérve kérte a törvényhatóságot, hogy ajánlja fel a kultuszminiszternek a kijelölt Mittelmann-féle telket.

— Nagy események előtt áll Arad és gyönyörű perspektiva nyílik meg előtte. Ne harcoljunk egymás ellen, tartsunk össze, mert míg mi ellenségeskedünk egymással, addig más városok sorra megszerzik maguknak a legjelentősebb intézményeket, mondotta — óriási meglepetésére a zsufolt teremnek — Kovács Vince.

Ezek a kijelentések természetesen a legkülönbözőbb magyarázatokra adtak módot. Találgatták, hogy mire célzott a szónok, aki bizonyára legjobban ismeri Apponyi gróf intencióit, minthogy igen gyakran fordul meg a miniszternél, a kinek jóakarátát sikerült Arad iránt felkeltenie.

A közgyűlési szünet alatt egy törvényhatósági bizottsági tagokból álló társaságban egyik tekintélyes városi képviselő, a ki úgy a város vezetőségének, mint Müller Károly országgyűlési képviselőnek tevékenységét ismeri, a következő kijelentést tette:

— *Kovács Vince szavainak értelme az, hogy Müller Károly, Arad város országgyűlési képviselője a június havi közgyűlésen indítványt nyújt be, mely ennek a vá-*

rosnak történetében örökké emlékezetes marad. Az indítvány így szól: *Irjon fel Arad város közgyűlése a kormányhoz és kérje, hogy a második müegyetemet Aradon létesítse s ajánlja fel erre a célra a város tulajdonát alkotó és felhagyott ötemető területet, mely körülbelül harminckét holdnyi terület. Müller Károlyt erre a lépésre az indította, hogy ismeri Apponyi grófnak felfogását a második müegyetem építését és elhelyezését illetőleg.*

A társaság természetesen a legnagyobb meglepetéssel és nem titkolható örömmel hallgatta ezt a szenzációs nyilatkozatot.

A polgármester nyilatkozata

Az *Aradi Közlöny* tudósítója ma felkereste *Variassy* Lajos polgármestert, hogy megkérdezze őt, vajjon a fentebb elmondottak pozitív értesüléseken alapulnak-e?

— Az ön értesülése — így szólt a polgármester — minden részletében megfelel az igazságnak. Tudomásom van arról és azt is kijelenthetem, hogy a legkompetensebb forrásból ered, hogy a *kormány*nak és *Apponyi Albert* grófnak *előszándéka* Aradon a második müegyetemet felépíteni. Tudom azt is, hogy városunk országgyűlési képviselője már hosszabb idő óta eljár ebben a korszakalkotó kérdésben. A dolog már annyira előhaladott stádiumban van, hogy a képviselő a jövő havi rendes közgyűlésen megteszi az indítványt, amely szerint a város kérje a kormánytól a müegyetemet s ajánlja fel az ötemetőt harminckét holdnyi területet erre a célra.

Arad kulturközpont.

Tudósítónk felkereste *Kovács* Vince iskolafelügyelőt is, aki a tegnapi közgyűlésen a már említett és feltűnést keltő kijelentést tette.

— Megerősíthetem az ön értesülését, — ugymond az iskolafelügyelő — mert az teljesen megfelel a tényeknek. A második müegyetem ügyében *Müller* Károly országgyűlési képviselő a júniusi közgyűlésen megteszi azt az indítványt, hogy a közgyűlés irjon fel a kormányhoz s kérje a második müegyetemnek Aradon való felállítását s hogy ajánlja fel erre a célra harminckét holdnyi ingyen területet. Ismerem *Apponyi* gróf nézeteit s meggyőződésem, hogy a második müegyetem Aradon épül. De nemcsak erre az országos jelentőségű ügyre céloztam — folytatta érdekes kijelentéseit *Kovács* Vince — tegnapi beszédemben. *Aradot* *Apponyi* kulturközponttá óhajtja tenni. A közoktatásügyi minisztériumban ugyanis most szervezték a szabad tanítás ügyével foglalkozó szakosztályt. Az országot tudniillik tíz szabadtanítási kerületre osztják, minden kerületben a célnak legjobban megfelelő városban, mint középpontban felállítják a *Szabad Lyceumot*, mely a kerületben előadásokat rendez és a felsőbb oktatást végzi.

A kerület népességi viszonyainak megfelelően néprajzi gyűjtéseket végeztet, könyvtárakat rendez be, technológiai múzeumokat szervez, szóval a szabad tanítás körébe tartozó összes feladatokat elvégzi. Ebből a célból minden ilyen gócponton körülbelül ötven—hatvan magas képzettségű előadó fog állandóan letelepedni, akik a minisztériumban most szervezett szakosztályba tartoznak.

És Arad egy ilyen központul van kiszemelve s a legrövidebb idő alatt meg-

történik a szabadtanítás országos rendezése.

A müegyetem kérdésének Aradra nézve öröndetes megoldása érthetőleg a legnagyobb meglepetést s egyszerűs mind a legüszintébb örömet okozta.

A t. Házból.

Az első esti ülés.

Justh Gyula kissé álmos szemekkel felpislantott az elnöki emelvény fölé akasztott nagy órára:

— Tíz óra van, meg kell nyitni az ülést!

Délelőt, sőt reggeli tíz óra! És a képviselők már is dolgoznak! Bizony nagyot változott a világ. Ezentúl nem tizenegykor, hanem tízkor kezdődik az ülés. És tart délután két óráig. Akkor jön a két órás szünet, négy órakor, jó meleg délutáni négy órakor pedig újra megszólal az elnöki csengő, hogy beinvitálja es. i ülésre a honatyákat. Kettőtől négyig szolgák szellőztetik a szép aranycirádás, gótikus termet, négytől pedig este nyolcig újra felhangzik a képviselők vitája, az elnök dörgő hangja, a horvátok nyelvtörő beszéde. Kigyulladnak a csillárok, villamfényben uszáik a gyönyörű terem, álmosak, unottak a képviselők, csak *Justh* Gyula, a megrevideált parlamentnek első elnöke figyel éberem, nehogy valaki ezen a szokatlan estén elsajólja magát...

... Ma megtörtént a premier!

Sikere az első nyolc órás előadásnak volt is, meg nem is. Attól függ tudniillik, ki hogyan nézi az eseményeket. A kormány szempontjából okvetlenül sikeres volt a premier. A nő mamelnokoknak, sőt még az ellenzékieknek is már a nyolc órás ülésnek a híre elég volt ahhoz, hogy mindent a lehető leggyorsabb tempóban hagyjanak lefolyni. Híre-hamva sem volt holmi obstrukciós szándéknak. A költségvetés vitája unalmasan és gyorsan folyt. A horvátok röviden beszéltek és ki is jelentették, hogy nem szándékoznak hosszabb vitát rendezni a költségvetés tárgyalásánál. Ugy látszik, a nyolc óra megsavanyította a szőlőt!

Balpártiak és koalíciók egyébként vegyesen szóaltak fel. Az utóbbiak közül *Nagy* Emil mondott hosszabb beszédet. Beszélt a 48-as eszmékről, melyeket ezentúl a koalíció kormányzásának második felvonásában már meg is kell valósítani. Közbekiáltott erre a másik *Nagy*, a György:

— Az ötödik felvonásban *halállal* végződik ez a tragédia!

— A balpártiak tapsoltak erre, a koalíciók csak gunyosan mosolyogtak:

— Majd meglátjuk ki győzi tovább torokkal és idővel!

Néhány vice még ezen kívül is elhangzott. Mikor *Baross* János, az agrárius, arról beszélt, hogy a koalíció megmutatta már a nemzeti küzdelem alatt az oroszlátkörmeit, közbekiáltott *Nagy* György:

— De azokat a körömetek legomboltátok azóta!

A legjobb viccet azonban mégis *Justh* Gyula csinálta. A délutáni ülés előtt történt. Még nem is volt egészen négy óra és csak egy csomó ujságíró járkált a folyosókon. Egyszerre csak megjelenik *Visontai* Soma. Nagy pontossága általános feltűnést keltett az ujságírók között. Körül is fogták:

— Mi hozta magát, méltóságos uram, ilyen jóker ide?

— Hej gyerekek — válaszolt *Visontai* — nekem *muszáj* itt lennem, mert elnöki felügyelet alatt állok. Eltöltök párhaj miatt négy napra és azt most kellene leülnöm Szegedre. Tudtam azonban, hogy a tegnapi és mai ülésen sok képviselőre van szüksége *Justh*nak, elmentem hát hozzá, hogy eszközöljön ki számomra egy kis halasztást. *Justh* meg is ígérté azaz a kikötéssel, hogy viszont én köteles leszek ma pont négy órától este nyolcig itt ülni. Esért jöttem el.

Justh Gyula, aki éppen arra sétált, mosolyogva szólalt meg:

— Bizony, zsebemben van most a Soma! Tudniillik nem adtam át neki azt a halasztást, amit az igazságügyminiszter adott, hanem zsebemben őrád. Abban a pillanatban, amikor Soma kimegy az üléssteremből, *lecsukatom* *Szegedre*.

Mikor megnyitották az ülést, — a délelőt — állig voltak tíz-tizenötön; mikor az estit berekesztették, akkor sem voltak sokkal többen. Általában a premier „nagy részvétele” mellett folyt le. Ha az ellenzék akadékoskodott volna, sokszor baj lett volna a határozatképességgel. A karzaton — szép, villanyfényben uszó karzaton — nem voltak valami nagyon sokan. A folyosón volt néhány szokatlan látogató: képviselők feleségei, rokonai, akik a dolog új volta csábított be a dunaparti palotába. Itt már élénkebben folyt a diskurszus; beszélgettek az új fuzióról, *Kossuth* és *Andrássy* bécsi utjáról, a jövő eshetőségeiről. Nem mondhatni, hogy nagyon lelkesedtek az ügyek iránt.

Bent a teremben ezalatt el is fogadták általánosságban a költségvetést. Bele is kezdtek mindjárt a részletes vitába. Oly gyorsan ment mindez, mint a karikacsapás. *Just* Gyula elégedetten nézett néha-néha az órára és alighanem észébe jutott *Tizza* István meg a szabadelvűek, akik egy ilyen csekély dologba beletörték a bicskájukat...

Juta.

Füstös cigányok, mindmégannyi
Rabolni, öni kész,
Lehajtott fővel, sunyimódon
Most a bírakra néz.

Amit vérengzőn osztogattak
És kiméletlenül,
A zord halálnak rettegése
Most az ő arcukra ül.

Köröskörül sok kandi nővel
Van tele a terem
És ingó-ringó természetükről
Suhog a sok selyem.

Parfüm-szag árad a teremben,
A fej kábul belé,
Karcu lorgnettek szegeződnek
A cigányok felé.

Sorjában üdögél napon'a
Grófnő és baronessz,
Oh, a kényes kisasszonyoknak
Nagy mulatsága ez!

Csaknem fölfalják a szemükkel
A rut cigányokat,
Akiknél bűnös, ronda, ocsmány
Minden szó, gondolat.

Nem kell ma már a hölgyeinknek
Se irakk, se lakk, se klakk,
Ma már csak egy igazja öket:
A szenny és a salak.

Megváltozott immár az izlés,
Minden megváltozott,
A nők — ez régi jó igazság —
Kiszámíthatlanok.

Nem is csodálnám, hogyha látám
Holnap a hírek között,
Hogy egy fiatal grófkisasszony
— Balog Tutával megszökött...

F.

Az aradi kiállítás előkészületei.

Értekezlet a kamarában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14

As aradi kereskedelmi és iparkamara gyűléstermében ma délután folyt le az az értekezlet, melyet a kamara elnöksége hívott össze az Aradon rendezendő országos kiállítás dolgában. Kristyóry János, a kamara elnöke nyitotta meg az értekezletet s visszapillantást vetve az aradi kiállítások történetére, körvonalozta ezeknek a város, az ipar és a kereskedelem fejlődésére gyakorolt jótékony hatását.

A kamara kezdeményezését Varjassy Lajos dr. kamarai titkár ismerette. Arad a közeljövőben olyan események színtere lesz, intézményei olyan fejlődés előtt állanak, hogyha a város forgalmi, ipari és kereskedelmi fejlődése meg nem is kívánják, azok egymagukban is arra kínálkoznak, hogy országos kiállítás keretében mutattassanak be az ország közönségének. Az új pályaudvar, a kulturpalota, a vashidak, egész sor új középület s mindezek fölött a Kossuth-szobor — csupa olyan alkotás, melyhez méltó keretet egy országos kiállítás alkothat. Nagy munkát és sok áldozatot igényel a terv megvalósítása, remélhető azonban, hogy a kormány, a város, gyárosaink, gazdáink, iparosaink és minden érdekelt tényező szívesen fog segédkezet nyújtani s résztvenni a munkában. Az első országos magyar kiállítást 1841-ben az Országos Iparegyesület rendezte, melynek élén akkor Kossuth Lajos állt, ma Kossuth Ferenc, a nemzet halhatatlan vezérének fia intézi Magyarország gazdasági ügyeinek sorsát s így remélhető, hogy az állam segítő kezét nem fogja nélkülözni Aradvárosa e nagy, egész gazdasági életére kiható tervének megvalósításában.

Varjassy Lajos polgármester örömmel üdvöszöl a kamara kezdeményezésére s bizik abban, hogy siker fogja kísérni a vállalkozást. A kiállítás létrejötté nemcsak gazdasági, de a város szépirodalmi szempontjából is nagy jelentőségű dolog. Javasolja, hogy a kamara elnöksége dolgozzon ki részletes programot, állítsa össze nagy vonásokban a kiállítás tervezetét s ha e munkával elkészül, terjessze azt újra értekezlet elé.

Az értekezleten jelen voltak egyhangú lelkesedéssel fogadták és kísérték az elhangzott beszédeket s előkészítő-bizottságot alakítottak, a mely a további munkálatokat a kiállítás adminisztratív szerveinek megalkotásáig végezni fogja. E bizottság tagjai lettek: Kristyóry János, Kotsis Lajos, Lócs Rezső, Steigerwald Alajos, Reinhart Gyula, Nesnera Aladár, Neuman Adolf, Reisinger Sándor, Jankó Gyula, Vászárhelyi József, Kintzig János, Keller Iván, Szabó Zoltán, Óry Aladár, Kovács Vince, Lészal Ottó, Farsagó Rezső, Szathmáry Károly,

Adier Andor, Wadowszky Gusztáv, Maresch Gyula, Domány József, Schill József, Stengl Andor, Écs Armin, Krémer József, Walder Gyula, Virágh Lajos, Varjassy Lajos dr. és Zima Tibor.

Az értekezleten a következők vettek részt: Kristyóry János, Écs Armin, Reinhart Gyula, Fábry Sándor dr., Varjassy Lajos, Kintzig János, Lócs Rezső, Asbóth Béla, Fényes Dezső, Kotsis Lajos, Keller Iván, Nesnera Aladár, Müller József, Réthy Lipót, Sebessy Ferenc, Jankó Gyula, Urhegyi Alajos, Goldschmidt Sándor, Hegyi Albert, Sándy Elemér, Reisinger Sándor, Gruber István, Szathmáry Károly, Reiniger A. S., Weiss Márk, Tenner József, Czeller István, Glück Dezső, Stengl Andor, Varjassy Árpád, Lészal Ottó, Hönig Frigyes, Rozmanith Albert, Wadowszky Gusztáv, Kaszab Géza, Virágh Lajos, Kohn S. N. ifj. Czeller István, Maresch Gyula, Müllék Lajos dr., Tabakovits Emil, Csankor László, Varjassy Lajos dr., Zima Tibor a kamara titkárál.

TARKASÁGOK.

A püspökszentelés után.

Lezajlott a nagy ünnep: Csernoch temesvári püspök felszentelési ünnepe. Fényes volt és harmonikus. Annyi diszmagyar és viola reverendás főúri vendég rég volt egy város falai közt. Az érdeklődés központja természetesen az új püspök volt, akit mindenki látni és hallani kívánt. Csernoch püspök a legnagyobb szerénységgel állta ki a nagy napot, a fáradtság legkisebb jele nélkül. Csak a deputációk fogadtatása végével szólt az újságírókhoz, akik a díszes vörös teremben szenvedték végig a sok küldöttség felvonulását:

— Az urak legalább már reggeliztek, de én, tegnap este óta nem ettem.

És jöttek, vonultak a küldöttségek

— De különben — jegyezte meg ismét a püspök az újságíróknak — az önök foglalkozása is ma épsn olyan terhes, mint az enyém.

És az újságíró kollégák közül az egyik — rögtön cserélni akart a püspökkel.

Nem kisebb volt az érdeklődés a veszprémi püspök: Hornig Károly báró iránt, aki tudvalevőleg a jövedelem dolgában a magyar püspökök közt a harmadik helyen áll.

Amikor a szentelés véget ért, az új püspök a szószékre lépett, hogy megtartsa az első beszédét. Hornig püspököt, hogy a szónokkal szemben legyen, Németh püspök stallumába ültették. Várady püspök kalauzolta. Mikor a kanonoki székekhez ért, így szólt:

— Van még egy kis hely egy szegény embernek?

Csernoch püspök ekkor belefogott beszédébe. Egy újságíró állt Hornig püspök mellett, aki a kanonoki szék mellett jegyezte a prédikációt. Hornig püspök megszólalt:

— Markovits? Én is ezt a gyorsírást tanul-tam. Fájdalom, régen és németül.

Aztán hallgatta a beszédet, mialatt gyönyörű briliáns gyűrűjét igazította apró, fehér, gömbölyű ujján, melyet nem egy urhölgy megirigyelne a pompás kondícióban levő püspök bárótól.

Egyszerre belenyul piros selyem reverendájába és elővette aranyos, kis tubákos szelencéjét. Megkínálta előbb szomszédját: Szentkláray dr. apátkanonokot, aztán maga is szippantott egyet. De nem feledkezett meg az újságíróról sem. Sűrű szemöldökével hunyorítva, kérdően tekintett az újságíróra. Aztán mosolygott és ezzel a mosolyival mindent megmondott a királyné kancelláriás püspöke.

Akinek nem a legjobban megy a dolga, azt bizony nem mindég sajnálják, sőt azzal vigasztalják;

— Miért nem lett püspök?

A püspök-szentelés alkalmával safozásig megtelt az öreg „Dom” templom. Annyira safozott volt, hogy azt a bizonyos gombostűt nem lehetett volna földre ejteni. Különösen a fekete ruhás urak szorultak. És nagy szorultságukban mit tehetek egyebet, hát évődtek.

A nagy, fáradtságos ceremonia közepette az egyik fekete kabátos ur meg is sajnálta a püspököt.

— Miért lett hát püspök? — volt a válasz.

Midőn aztán mint deputáció megjelent a fekete kabátos ur a püspöki aulában, megszólalt:

— Tudjátok, mi a különbség köztem és az új püspök közt?

A rossz tréfának nem igen akadt hallgatója.

— Hallgassátok csak a szomorú valót.

— Nos hát halljunk?

— A püspök egyszerű, szegény papként jött a templomba és mint gazdag püspök távozott. Én bugyellárral jöttem a templomba és anélkül távoztam.

Szólt és szomorúan magyarázta tovább a szegény tanfériu, hogy egy ügyes zsebmetsző az installáció alatt elemelte pénztárcáját.

— Látod — vigasztalták deputációs barátai — miért nem lettél püspök? ...

Gyilkos szerelmes.

Borzalmas büntény.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 14.

Borzalmas eset tartja most izgatottságban Nagyvárad városát. Egy elvetemült ember ma agyonlőtte egy pálinkaüzlet tulajdonosnőjét, aki nem akart vele szerelmi viszonyt folytatni, majd kétszer rálőtt ennek nővérére. Azután lakására tért és a padlason felakasztotta magát.

A rémes gyilkosságról nagyváradai tudósítónk a következőket jelenti:

A Teleki utcában van Bröder Matildnak, egy elvált asszonynak pálinkakamérese, amelyben a tulajdonosnővel együtt nővére, Bröder Etelka is segít a vendégeket kiszolgálni. Az üzlet látogatói nagyjából kocsisok, napszámosok és gyárl munkások. Seelenfreund Jakob bérkocsis naponta többször is megfordult az üzletben és nő ember léteire szemét vetett a csinos tulajdonosnőre. Kárta, legyen a felesége, ő kézz elválni nejtől, akivel különben is rossz házasságot él. Bröder Matild mindannyiszor kikoszarta a rozott multu bérkocsist. Ez most fenyegetőzni kezdett, hogy megöli az asszonyt ha nem lesz az övé, de Bröder Matild rá se hederített. A visszatartott kérés azonban ma beváltotta fenyegetését. Szokás szerint ma is hajnali három órakor nyitották ki a pálinkakamérest, hogy a gyárba menő munkások némi ételt és italt vásárolhassanak. Az első vendégek között volt Seelenfreund Jakob, aki beszélgetni kezdett az asszonnyal és újból szerelmi ajánlatot tett neki. Bröder Matild ezuttal is tagadó választ adott, mire a bérkocsis hirtelen előrántotta kilenc milliméteres revolverét és az asszonnyra lőtt. A golyó a hónalj alatt hatolt be és átvágta az ütőeret. A szerencsétlen nő nyomban a földre roskadt és pár pillanat múlva meghalt.

A jelenetet, amely villámgyorsasággal történt, végig szemlélte Bröder Etelka, a tulajdonosnő hajadon nővére, aki rémülten segítségért kiáltott. A merénylő ekkor a leány ellen fordította a fegyvert és rá lőtt. A golyó a leány bal halántékát súrolta és csak könnyebb sérülést ejtett rajta. Bröder Etelka az ajtóhoz rohant, mire az elvakult kocsis újból feléje

lött, de ezuttal sem talált és a golyó az ület nyitott ajtaján keresztül az utca tulsó oldalán levő városháza adóhivatali szobájába repült az ablakon át és egy adókönyvbe furódott. A leány a közben sikerült kijutnia a bolthelyiségből, de a merénylő még két lövést irányított feléje, amelyek szerencsére célt tévesztettek.

A gyllkos kocsis ezután az utcán álló kocsijára ült és lakására hajtott. Ott már ébren találta feleségét, akinek azonban borzalmas büntetéről egy szót sem szólt. Levette kabátját és mellényét, azután felment a padlásra, mint nejjének mondotta szénáért, de nem tért vissza. Az asszonynak feltűnt férje hosszas elmaradása és felment utána a padlásra. Szörnyű látvány tárult szemé elé. A padlás egyik gerendáján felakasztva holtan lógott férje, rettentően eltorzult arccal. Csakhamar jött a rendőrség és tudára adták a kétségbeesett asszonynak a pilinkamérésben történeteket.

Az ügyészség megindította a vizsgálatot. Brüder Matild és a bérkocsis holttestét a holtasházba szállították.

Barabás az aradi kiállításért.

Az iparosok társasvacsorája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Meleg ünneplés alkalmá lett a társasvacsora, amelyet az aradi iparosok egy törzesszabályozott rendezett ma este a Millennium-ven-déglő külön termében Barabás Béla tisztele tére. A társasvacsorán megjelentek sorában voltak Barabás Bélán kívül Varjassy Lajos polgármester, Kristyóry János kereskedelmi és iparkamarai elnök, Steigerwald Alajos, az aradi ipartestület elnöke, Reisinger Sándor, az aradi építőiparosok szövetségének elnöke, Reinhart Gyula kamarai alelnök, Hegyi Albert, az Aradi Kereskedők Köre alelnöke, Virágh Lajos főmérnök és még mintegy hatvanan.

Az első felköszöntőt Solymos József, mint a Millennium-beli sörasztal feje és a társasvacsora rendezője tartotta, Barabás Bélát élve. Kristyóry János Varjassy Lajos polgármestert, Steigerwald Alajos Barabás Béla nejjét, Varjassy Lajos pedig Kristyóry János kamarai elnököt élte.

Ezután Barabás Béla emelt szót. Beszédének elején annak fontosságát hangsúlyozta, hogy az iparosok kívánságai, óhajai, sérelmei szellemi csatornákra találjanak, amelyek azokat a parlamenthez vezetik. Ilyen csatornának kívánja magát is tekinteni. Majd nagy figyelem közben rátért az aradi országos kiállítás tervére.

— Mihelyt ez a terv, az aradi kiállítás terve megszületett, nekem egy kötelességem lehet csak: hogy a mi szavam, erőm a kormány előtt van, azt a kiállítás terve érdekében hasznosítsam. Ha tettem valamit a hazáért, a nemzet érdekében — és bizonyára, ha egyebet nem, azt az egyet megtettem, hogy a mikor a sötét idők felhől legveszedelmesebben torlódtak fölénk, én kinyújtottam gyöngye kezemet és megteremttem a békét és ha ezért se állást, se rangot, se pénzt, se kitüntetést nem fogadtam el, mert arra nem is vágytam: mind ezért azt az egy jutalmat várom és megkövetelem a kormánytól, hogy az én szülővárosomnak, Aradnak a kiállítására, az aradi ipar tekintélyének emelésére minden lehető támogatást megadjon. (Lokos éljenzés és taps.) Ne értsenek félre. A mi én belőlem lett, a városon kívül lett s Aradon csak akkor vettem észre, a mikor már valamit tettem. Ezt a ki-

jelentésemet se azért tettem, mintha ezért Aradtól valamit vártak; hanem annál a kötelességnél fogva, amely Aradhoz köt, a szülővárosomhoz, ahhoz a helyhez, a hová a gyermekem emlékei, az apám és gyermekem sírja, a férfikor meleg barátsága köt. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

A beszéd után Reinhart Gyula, mint az iparosok vezérét élte Barabást, Reisinger Sándor pedig Solymos Józsefet, a mai társasvacsora rendezőjét köszöntötte föl.

Czeiler István arról ejtett szót, hogy a társasvacsora olyanokat egyesít, akik azelőtt különböző politikát vallottak, s a kiket most egyesít az a helyes közgazdasági politika, a melyet Barabás Béla hirdét. Erre újra Barabás Béla emelt poharat igen érdekes nyilatkozatok kíséretében.

— A mikor én láttam, — mondotta rövid bevezető után — hogy a mi nemzeti küzdelmünk teljes kudarcra végződött, mert nem volt velünk az erő, a hatalom, — akkor taktikát kellett változtatnom. Be kellett látnom, hogy az ellenfeleim, Auszriától, nem a gyűlölet fegyverével fogom visszaszerezni azt, ami bennünket illet, hanem békén, szép szerével. Én meg tudom érteni Dedk Ferenc politikáját, aki azt hirdette, hogy a griffmadarat, a mely a bárányt körmelvel szorongatja, nem szabad erőszakkal letépni a bárányról, mert annak kárát vallhatná a bárány is, hanem lassan, észszel kell annak körmelt egyenként kiszedegetni. Lassu munkával, de az elveinkhez ragaszkodva kell Auszriától megszerezni jogainkat, a gazdasági önállóságot. Ehhez a munkához szükséges, hogy bennünket se válasszon el semmiféle ellentét. Lehet, hogy így nem lesz olyan élénk a közélet, nem sikerül abban győnyörködni, hogy az egyik felül került, a másik alól maradt, — de csak így összefogva tudunk eredményt elérni Auszriával szemben. (Éljenzés.)

Végül Virágh Lajos főmérnök elmés tószabban köszöntötte Barabást, aki a polgárság között a politikai ellentéteket megszüntette.

HIREK.

Kövezik a várost.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

A múlt év decemberében tartott rendes közgyűlés állapította meg a kövezési programnak azt a részét, mely még ez év folyamán megvalósításra kerül. A belügyminiszter ma érkezett leiratával értesítette a város közönségét, hogy a közgyűlés határozatát jóváhagyta. A tanács úgy intézkedik, hogy a gazdasági szék hélfőn tartandó ülésén kiírja már az árlejtést az utcaburkolási munkákra s az árlejtés eredményével már a júniusi közgyűlés foglalkozhatik.

A programban felvett utcák között van olyan, melyet aszfalttal burkolnak. Ennek a költségeit a város úgy fedezi, hogy az aszfaltozást végző részvénytársulatnál kölcsönt nyit s ezt mint amortizációs kölcsönt törleszti s azért az utcaburkolási költségvetésbe ezek a kiadások mint féléves törlesztési részletek vannak beállítva.

A jóváhagyott közgyűlési határozat szerint a következő utcákban fogják a burkolást még ez évben végrehajtani.

Könyök-utca kőburkolattal lesz ellátva 636 korona költséggel:

A Szabadság-teret egész területén aszfalt fogja borítani. Ennek a munkának az évi törlesztési részlete 7976 korona.

Nádor-utcát felöltik, csatornázzák és követ borítják. Az előirányzott költség 8400 korona.

Erzsébet királyné-körút aszfaltozási munkálatainak ez évi annullása 3591 korona.

A tanítóképző-intézet előtti teret csatornázzák 449 korona költséggel.

A görög-keleti papnevelő-intézet előtt fektetendő aszfalt burkolat egyszer és mindenkorai költsége 496 korona.

Szent István utcát aszfalttal burkolják. Ezzévi törlesztési összeg 1865 korona.

Vadászkürt utcában csatornát építenek és köveznek. Költség: 2450 korona.

A Szent Pál utcát egész a zsidó hitközség iskola épületéig burkolják aszfalttal. Törlesztési hányad: 1038 korona.

A Miklós utca kőalapozási munkálatai 3720 korona előirányzattal vannak a költségvetésbe beállítva.

Zrinyi utca aszfaltozási munkálatai 966 koronára rug.

A Salacz utca végén az aszfalt burkolatot kibővítik egész a kocsi utig 3113 korona költséggel.

A külvárosokban több utcát kavicsozni fognak s erre 3600 koronátirányzott elő a közgyűlés. A munkálatokat még június hóban meg fogják kezdeni.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelenti, hogy e hó 15 én meleg idő lesz és elvéve csapadék.

— Vázsonyi a Lengyel pürről Budapestről jelentik: A Polónyi Géza által Lengyel Zoltán ellen indított sajtópürrben az esküdtek marasztaló verdiktje alapján becsületsértés sajtóvétségéért hozott ítélet ellen Lengyel Zoltán dr. tudvalevően tegnap délelőtt adta be terjedelmes semmisségi panaszát 16 melléklettel és 20 ujságpéldánnyal felszerelve. A Vázsonyi Vilmos dr. által szerkesztett semmisségi panasz kilenc fejezetben tárgyalja a semmisségi okokat. Vázsonyi Vilmos a semmisségi panasz terjedelméről és tartalmáról a következőket mondta el:

— A semmisségi panasz negyven oldalra terjed. Ne higgyék, hogy ez sok, mert ha minden visszaélésről és minden törvénysértésről kimerítően akartam volna megemlékezni, egész kötetet kellett volna összeírnom. A semmisségi panasz tartalmáról, amíg a kir. Kuria döntése meg nem történik, nem nyilatkozom, mert bízton remélem, hogy ez a magas testület a magyar igazságszolgáltatásnak ezt a szégyenfoltját ki fogja törölni. Ha ebben a reményben csalódnám, csak akkor érkezett el számomra a cselekvés és nyilatkozás ideje. Akkor az egész ország és a civilizált társadalom színe előtt kíméletlenül le fogom rántani a leplet minden törvényteleniségről, minden visszaélésről. Tesszem ezt majd a magam egyéni felelősségére, mert erre kötelez ügyvédi esküm, mely az igazság alku: nem ismerő szolgáltatást parancsolja, erre kötelez az igazi hazafiaság is.

— Az aradi román klub pöre. Az aradi rendőrséghez ma érkezett le a képviselőház elnökségének hivatalos átirata, melyben Justh Gyula elnök értesíti Berecz Ferenc kihágási bírót, hogy a képviselőház Onku Miklós, Goldis László, Pop C. István dr. és Suciú János dr. országgyűlési képviselők mentelmi jogát felfüggeszti s így a rendőrség megindíthatja ellenük a kihágási eljárást. Berecz kihágási bíró május hó 23-ikának délelőtt kilenc óráját tüzte ki tárgyalási határidőül s arra az említett képviselőket megidézi, hogy felelősségre vonja azért, mert kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabály nélküli politikai egyesületben vezetőül való megválasztásukat elfogadták.

— Eulenburg fogságban marad. Berlinből jelentik: Wronker igazságügyi tanácsos kérelmét, hogy Eulenburg herceget kaucló ellenében helyezték szabadlábra, tudvalevőleg tegnap a kamaratörvényszék is elutasította, ennek a végzésnek az indokolását azonban a hercegnek csak pénteken fogják kézbesíteni. Eulenburg herceg egyelőre a Charité kórházban marad. A vizsgálóbíró időközben a Harden-pör aktáit is megkapta.

— Gracza György halála. Budapestről jelentik: Gracza György, aki a Budapestnek husz éven keresztül volt felelős szerkesztője, ma 63 éves korában a fővárosban meghalt. Gracza György nemcsak a hírlapiradalomban, hanem az irodalomban is mélyen bevészte a nevét történelmi műveivel. A magyar szabadságharc története című műve országszerte ismereté tette a nevét. Temetése iránt még nem intézkedtek.

— Tűz a Ganz-gyárban. Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosban ma este nagy szadalmat okozott az a hír, hogy a Ganz gyár ég. A hír csak részben bizonyult igaznak, mert mindössze egy kis festékes raktár égett, amely ismeretlen okból gyuladt ki. A tüzet a gyár alkalmazottai fojtották el és mire a területi tűzoltóság kivonult, már nem akadt dolguk.

— Elpusztult város. Londonból jelentik: Kína tengerpartján, Hankan kikötővárosban a Jangcekiang folyó torkolatánál egy óriási magasságu hullám végigrohant a parton és vagyomban, valamint emberéletben igen nagy károkat okozott. A rohamosan fejlődő, virágzó városban az ágyából kikelt áradat szörnyű pusztítást végzett. A könnyen épült házak százai romban hevernek, az utcák zúfolva vannak emberi hullákkal. Eddig körülbelül tízezer ember esett áldozatul, köztük számos európai is. A hirtelen támadt förgőleg oly erővel zuhant a városra, hogy a kikötőben horgonyzó hajókat a parttól távol eső külvárosba vetette, ahol most házak romjai és iszap között roncsokban hevernek.

— Halálozás. Adler Géza, Adler Andor aradi kereskedő és neje 7 éves fiacskája ma, esütörtökön délután meghalt. A kis halottat pénteken délután temetik el az Erzsébet-körut 20. számú gyászházából a zsidó temetőbe.

— Ongyilkos diák. Budapesti tudósítónk jelenti: Oláh Béla tizennégy éves gimnáziumi tanuló, Oláh Béla fővárosi reáliskolai tanár fia ma délután atyja revolverével föbe lökte magát. Levelet hagyott hátra, amelyben tettének okául azt hozza fel, hogy az iskolában több tárgyból ötöt kapott.

— Különös kégyilkosság. Miskolcraól jelentik: Diósgyőr nagyközség jegyzőjénél tegnap dében megjelent Kovács József földmives és bejelentette, hogy Ernő nevű négy esztendő fiacskája eltűnt. A községbeliek átkutatták a helységeket és a környéket és egy hegyi pásztor gyék között ráakadt a kis fiu holttestére. A gyermek nyaka át volt vágva, ruhája tépett volt és testén az erőszak nyomai látszóttak. A vizsgálat kiderítette, hogy a kisfiut egy Farkas Lajos nevű vasgyári munkás kicsalta a hegyek köze, cukrot adott neki, hogy kövesse és a szerencsétlen gyermeken vadállati merényletet követett el. Az aljas tett után éles késsel elvágta a fiucska nyakát, azután a holttestet egy árokba dobta és száraz levelekkel latakarta. A csendőrség letartóztatta a bestiális embert, aki tettét belsmerete.

— Letartóztatott pénzügynök. Budapestről írják: Hagymási Ármán pénzügynöknek a Dohány-utca 90. szám alatt „Általános hitelszerző vállalat” címen irodája volt és a lapokban állandóan hirdette, hogy jótálló nélkül szerez kölcsönöket. Aki horogra akadt, azt kisebb nagyobb összeg erejéig kivétel nélkül becsapta, úgy, hogy a rendőrséghez ellene érkezett főljelentések száma már meghaladta a kétszázat. Amikor Hagymási Ármán látta, hogy több a kettőnél, megszökött Budapestről, a napokban azonban visszalopozott. Ma fellesterték a csaló ügynököt és letartóztatták.

— Meggyilkolta a gyermekét. Hidasaküriről jelentik, hogy nagy felháborodást kelt a vidéken egy nyomorék leány szörnyű gyermekgyilkossága. Sándor Ilona 21 éves viskeleti lakosnak mindkét lába egészen a lágyékhöz hiányzik. Ez a nyomorék nemrég egy egészséges fiugyermeket szült, de két óra múlva egyik kezére támaszkodva, a másikban a csecsemőt tartva vagy száz lépésre vándorogott s ujszülött gyermekét a Dudvág vizébe dobta, hol csak másnap találták meg, persze holtan. A gyermek holtteste megtalálásáról értesítették a kossuthi csendőrséget, ahonnan Imre Zsigmond őrsvezető és Dóák Flórián szálltak ki s három napi nyomozás után kikutatták a nyomorék gyermekgyilkos anyját. Ez megvallotta, hogy a gyermek atyja egy hat gyermekes, nős családapa s az ő tanácsára fojtotta a vízbe a gyermeket. Hogy ez a vallomás igaz-e, azt a vizsgálat lesz bivaiva kideríteni. A nyomorék gyermekgyilkost s az állítólagos apát letartóztatták.

— Orosz anarkisták Budapesten. Fővárosi tudósítónk jelenti: Az orosz forradalom elnyomásával mindazok az orosz alattvalók, akikre valami gyauu nehezedett, menekülni voltak kénytelenek. — Ezekből a menekültekből, akiknek nagyrésze zsidó vallásu, de kivétel nélkül valamennyi forradalmár, mintegy tízezer ember jutott Budapestre. Ezek a menekültek, amellelt, hogy minden kereseti forrás híján szállkák a rendőrség szemébe, állandóan összeköttetésben vannak az orosz forradalmi párttal. Biztos forrásból jelentik, hogy egy részük összeköttetésben áll az oroszországi terrorista szocialista párttal s itt a fővárosban külön egyesületet szerveztek, mely nincs a hatóságnak bejelentve s amelynek tagjai egy zsidó olvasó egyesületben jönnek össze. Ez az olvasó egyesület az Aggteleki-utca egyik házában tart helyiséget. Orthodox hitűek a tagjai, kik héber és német könyveket szoktak összejöveteleiken olvasni. Ebben az egyesületben készítik elő az új orosz forradalmat. Erről már a rendőrségnek is tudomása van és a nyomozást megindította, amely valószínűleg szenzációk leleplezéssel jár.

— Karddal megtámadott nő. Épületes jelentést adja debreceni tudósítónk: Vasárnap délután az élénk forgalmu Csapó utcán sétáló közönség felháborító jelenetnek volt tanuja. Egy Vilmos-huszár, Kállai Sándor magáról megfélekedve, karddal támadt egy védtelen nőre s azt a közönség megbotránkozása mellett kardlapozni kezdte. A botrányos jelenetnek az előhívott rendőrség vetett véget, a központra kísérve a vagdalkozó katonát s a megtámadott nőt. Itt kiderült, hogy a katona nem is ismeri azt a nőt, — akit megtámadott, — életében akkor látta először. Boros fejvel utját állotta s lovagjának ajánlkozott. A fiatal asszony felháborodva utasította vissza a tolatkodó katonát, aki dühében kardot rántott. Az esetről a rendőrség jelentést vett fel, amelyet azonnal megküldött a katonai parancsnokságnak. A katonát a rendőrségről katonai őrség szállította el s egyenesen a kerületi foházba vitték. A fiatal

asszony szerencsére csupán jelentéktelen sérülést szenvedett.

— A Hortobágy veszedelme. Debrecenből táviratozzák: Jablonovszky, a rovartani állomás vezetője ideérkezett. Megállapította, hogy a gyöngye téli miatt a Hortobágyon rengeteg a sáska, mert a peték nem puztultak el. Az eddig megkímélt területek is erősen fertőzöttek, a többi közt Bőszörmény határa is. Az irtásra megtették az előkészületeket.

— Alba Nevis írónő fölkéri a magyar írónöket és általában azokat a hölgyeket, akik irodalommal foglalkoznak, hogy egy, a magyar írónöket érdeklő irodalmi ügyben vele cimüket (Budapest, VI. ker., Podmaniczky utca 15. sz. 6.) mielőbb közölni sziveskedjenek.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

TORVÉNYKEZÉS.

A harag vége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 14.

Talpas községben még most is az az ősi szokás járja, hogy akire többen haragusanak, azt egyszerűen elteszik láb alól. Az aradi törvényszéknek a legtöbb dolgot épen a talpaslak adják, akik a bűnügyek nagy számához jelentékeny részzel járulnak.

Freucz Flóra talpasi földmives a múlt év szeptember tizenötödikén délután ott iddögált Weitz József korcsmájában. Rövid idő múlva érkeztek Nyegrucz János, Lázár Simon, Czirle György, Lázár Flóra és Lázár Lajos, akik előzőleg már alaposan bepálinkáztak egy másik korcsmában. Bort rendeltek és ellenséges szemmel nézték a szomszéd asztalnál ülő régi haragosukat, Freucz Flórot, aki kezdte magát rosszul érezni, kifizette az i'a/a árát és távozott. Csak erre vártak a többiek. Utána lopóztak és a korcsma udvarán Nyegrucz János egy lécdarabbal, Lázár Simon pedig egy nagy követ sző nélkül fejbe vágta Freucz Flórot. Ez védekezni próbált, mire Czirle György és Lázár Lajos sörös üvegekkel siettek társaik támogatására és a szerencsétlen embert úgy agyba-föbe verték, hogy az koponyacsonttörést szenvedett és pár nap múlva belehalt sérüléseibe.

A törvényszéken ez ügyben tegnap és ma folyt le a tárgyalás. A vádlottak sorra tagadták a dolgot, az egyik azt mondotta, hogy a verekedés idején a lakásán tartózkodott, a másik azzal hozakodott elő, hogy a mezőn dolgozott és valamennyien áriatiannak vallották magukat. A kihallgatott tanuk — számszerint harmincegyen — azonban ellentük bizonyítottak. Volt egy ötödik vádlott is, Sztrimb Flóra, aki Nagyváradról a 4. honvédegyalozozred uniformisában jött el a tárgyalásra. Ez úgy került a csávába, hogy a verekedés alkalmával ő is a négy támadó társaságában volt. A vádat Kovács József kir. ügyész képviselte, Sztrimb Flórot. Kell József dr., Csédly Károly ügyvéd helyettese, a többi vádlottat pedig Faszakas Mihály, Pop C. István dr. ügyvéd helyettese védte. A bíróság Sztrimb Flórot felmentette, Nyegrucz Jánost másfél évi, a többieket pedig egy évi börtönrre ítélte.

§ A gyilkos fiu. Egy tizennégy éves gyilkos fiut helyezett ma vád alá az aradi törvényszék vádtaácsa. A múlt év december huszonegyedikén Vadász községben ifj. Vágó Mihály több pajtásával együtt játszadozott egy

kertben és az egyik bodzafa ágait vagdoszt. Épen arra ment Bondár Minály vadász parasztagada és keményen összaszidta a fiukat, hogy a más fáját rongálják. Vágó Mihály visszafeleit, hogy neki ahoz semmi köze sincsen, mire Bondár a botjával végig husott rajta. A megbántott gyermek iszonyu dühbe jött és a keze ügyében levő asbikkessel Bondárt úgy hasba szurta, hogy az a súlyos sérülések következtében két heti szenvedés után meghalt. Az ügyesség erős felindulásban elkövetett, halált okozó súlyos testi sértés miatt emelt vádat íj. Vágó Mihály ellen, akít a vádtanács ma vád alá helyezett. A fiatal bűnös védelmét az aradi gyermekvédelő liga vállalta el, amely nek titkára Krenner Zoltán dr. fogja a jövő hónap közepén megtartandó tárgyaláson a védői tisztet ellátni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. Gy. (Fantom után) Felbőszítően saiv történet. Nem közölhető.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület által rendezendő tenyészállatdíjazások határideje közbajelt akadályok miatt változást szenvedett, még pedig olyformán, hogy Eleken június hó 14-én, Glogovácán pedig június hó 21-én lesznek a díjazások.

Budapesti áru- és értéktörzse.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 14.

Kínálat, vételkérve csekély, 10 ezer mm. buza 5 fi lerre; olcsóbb. Amerika 1/2-el olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza májusra	11.70-11.71	11.69-11.70
Buza októberre	10.01-10.02	10.00-10.01
Zab októberre	6.71-6.72	6.71-6.72
Rozs októberre	8.82-8.83	8.82-8.83
Tengeri májusra	6.75-6.76	6.46-6.47

Érték: 5 órai

Csatorák hitelrészvény 635 25
Magyar hitelrészvény 751 25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 14. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; kősz páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; Hatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 130-132 fillérig; Hatal közep páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 123-134 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 136-140 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; kősz páronként 240-250 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertésállomány: Május hó 11 napján volt készlet 34.091 darab, május 12. napján felhivatott 651 darab, május 12. napján elszállított 147 darab, május 13. napjára készletben 34.595 darab. A hírsít sertés üzlet irányzata: Kellemesebb.

IDEGENEK ARADON.

— Május 14. —

Fehér kereszt-szálloda. Panux Lajos Budapest. — Rein Jenő utazó Békéscsaba. — Peitavy Lajos igazgató Budapest. — Nados Márk utazó Nagyvárad. — Labovitz Nándor utazó Bécs. — Karpin Herman utazó Prosnitz. — Saar Adolf utazó Bécs. — Eritz Róbert utazó és neje Bécs. — Grünwald Ede utazó Prosnitz. — Nagel Henrik magánzó Budapest. — Máday Pál utazó Budapest. — Csicsáky József kereskedő Budapest. — Grünfeld Adolf utazó Bécs. — Löwy Ignác fakereskedő Budapest. — Lindner Dániel kereskedő Budapest. — Csucsits Dávid utazó Budapest. — Lantos Géza utazó Budapest. — Ungar Fülöp utazó Bécs. — Furáky István mérnök Budapest. — Weiszbürg Emil utazó Budapest. — Rosner Gyula utazó Bécs. — Kasny Károly hivatalnok Budapest. — Kőnczer Elemér posta és távirada tisztviselő Nagyvárad. — Cdenkó Jezik főhadnagy Arad. — Gaál Vilmos utazó Törökszentmiklós. Központi-szálloda Alföldi Rezső utazó Budapest. — Szendrás József utazó Budapest. — Kolbán Zeig-

Schmidt Attrakciós Cirkusza

a Béla-téren a napokban tartja bemutató-előadását!

mond utazó Budapest — Almási Ignác utazó Gyulafehérvár. — Kong Arnold utazó Budapest. — Grossmann Lipót utazó Budapest. — Pfeifer J. utazó Budapest. — Klein Vilmos kereskedő Medgyesegyháza. — Engelmann Károly kereskedő Nagylak. — Löwy Soma utazó Budapest. — Salveller Ferenc utazó Budapest. — Deutsch Miksa utazó Bécs. — Sigmond Nándor utazó Bécs. — Besser Willibald gépészmérnök Bécs. — Wagner Emil utazó Bécs. — Joos Herman utazó Baden. — Hercz Álmos utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Komlós Arnold utazó Budapest. — Koch Sándor utazó Ujvidék. — Neumann Gyula utazó Budapest. — Stern Károly utazó Budapest. — Goldfinger Jakab utazó Budapest

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

A világ legszebb mozgófényképei. Csupa szenzáció. Párisi diákélet.

Műsor 1908. május hó 15-én, pénteken:

1. Apa kedvence. Dráma. — 2. Szépitő intézet. Humoros.
3. Keres. Dráma. — 4. A Szajna átuszása. Sportkép.
5. Boszúk boszúja. Dráma. — 6. Japán szerpentintánc. Színes. — 7. Utazás egy csillag körül. Kacagató. — 8. Párisi diákok. Mulatságos.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda. Előadások hétköznapokon délután 6 órától kezdve.

Előadások vasárnap délután 4 órától kezdve minden orában.

NYILTERP

Adler Andor és neje szül. Scheinberger Irén és Tibor fiuk az összerokonság nevében is fájdalmasan tudatják, hogy

Gézájuk

életének 7. évében ma, csütörtökön délután meghalt.

Drága kis halottunk tetemeit folyó hó 15-én, pénteken délután 5 órakor kísérjük Elzsbét királyné-köru 20. sz. alatti lakásunkból a zsidótemetőbeni örök nyugvó helyére.

Aldás emlékére!

Arad, 1908. május 14. 2004

Csendes részvételt kérünk!

Dr. Székely Károly

fogorvos

Batthyány-utca 27. szám

Szántay ház

1953

letelepedett és működését megkezdte.

Napernyők

minden színben és formában óriási választékban, legjutányosabb árak mellett.

Hoffmann Sándor Színház-épület.

Szépség titok!

Szépség titok!

Puder és arckrém „Germandrée“

Ideális, kellemes illat, alig látható és discret, előmozdítja a bőr egészségét és szépségét.

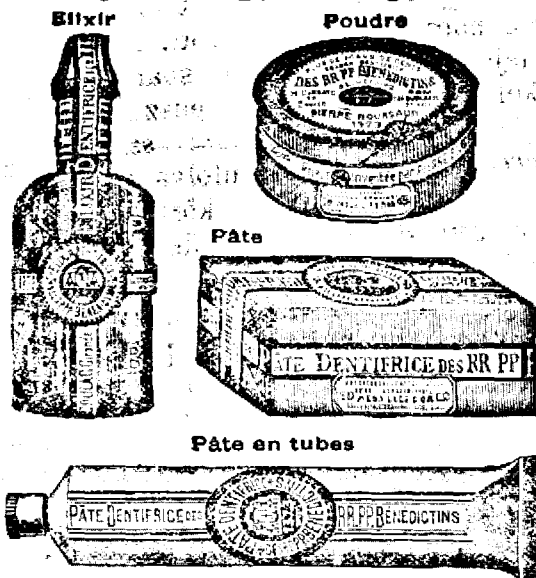
Mignot-Boucher, illatszerész

19 Rue Vivienne, Paris.

5946

Csakis eredeti csomagolásban és előkelőbb üzletekben kaphatók

RR. PP. Benedictins-féle Szájviz, fogpor, fogpasta.

DENTIFRICES Elixir, Poudre, Pâte
DES RR. PP. **BENEDICTINS**
de l'Abbaye de **SOULAC**

Eredeti csomagokban kaphatók a megfelelő üzletekben.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagyrabecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindenemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű 581

uri és hölgy cipőket készítek,

miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitünő tisztelettel

Wolf J.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1908. május 21. és 23-án kezdődő

XXII. sorsjáték I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona | $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " | $\frac{1}{8}$ " 1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051 szám tizenötezer koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354 szám tízezer** koronás nyeremények. Ezeken kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltó üzlete Aradon. 1945

Alapítottatott 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

DEPILLOR Tyúkszemétől
HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövés alkalmatlan; mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. **Ára utasítással 1 korona.**

mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér. Óvakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnak 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb **amerikai**

Gummi-óvszer

NEVER.

6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában 241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Védekezünk a

MOLYOK

ellen.

Biztos hatású molypusztító szerünket ajánljuk —.50, 1.—, 2.— koronás
eredeti dobozokban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése 251

ARADON.

ad 6930—1908. szám.

A m. kir. jószágigazgatóságtól

Versenytárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság pályázatot hirdet Mosnica telepes község 267 térképi számú közlegelőjén egy apa állat istálló, sertés-ól és pásztorlakás felépítésére, mely építési munkálat az ajánlat elfogadásától számítva 14 nap alatt megkezdendő és 1908. évi szeptember hó 30-ig teljesen befejezendő.

A versenytárgyalás Mosnicán (Temesmegye) a kincstári telepkezelőségénél folyó évi június hó 6-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Csakis zárt írásbeli ajánlat tehető.

Előírányzati összeg 4568 kor. 31 fill.

Ezenkívül pedig vállalkozó rendelkezésére fog bocsátatni a Temesvár határában fekvő vörös csárda két melléképületének lebontásából kikerülő téglá és fa anyagoknak még felhasználható egészséges jó része, mely 2 épületnek a lebontását és az anyagoknak az építő helyre való szállítását a telepesek díjtalanul fogják eszközölni.

Az ajánlattevő tartozik az előírányzott összeg 5%-át készpénzben vagy megfelelő értékpapirokban valamely kir. adóhivatalnál letétbe helyezni és a letéti nyugtát írásbeli ajánlatához mellékelni.

Elkésve érkezett, vagy táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A m. kir. jószágigazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a tett ajánlatok közül szabadon választhasson.

A vonatkozó tervezet, költségvetés és vállalati feltételek a mosnicai kincstári telepkezelőségénél naponként a hivatalos órák alatt betekintheők.

Ajánlattevők az ajánlatok felbontásánál, — a mi bizottság előtt fog végbemenni — személyesen is jelen lehetnek.

Arad, 1908. évi május hó 9-én.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Konzert-Cimbalom

Sternberg féle kitűnő hangszer
eladó. Erzsébet kör-ut 13. 2002

Jó üzlet és korcsma

román községben, házzal együtt,
kedvező feltételek mellett, beteg-
ség miatt eladó. Cim: Messer
Simon Branyest, u. p. Facset.
2003

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság
raktáron. Antiquar könyvek. Könyv-
tárak berendezése. Nyomatványok
elkészítése. A „M-kvtár“ és „Univ.
Bibliothek“ összes számai raktá-
ron. Kölcsonkönyvtár. Kerpel Izsó
könyv- és papirkereskedése, Ara-
don. 212

Jég,

kristály tisztá. Kapható havi
bérletben naponként házhoz szállítva.
Petőfi-utca 7/a Telefon 199. szám.
1631

Hegyi bor

1907. évi, korcsmárosok vagy fo-
gyasztási szövetkezetek részére hor-
dónként is eladó. Felvilágosítást
ad Vojtek Alajos Arad. 1653

3 szobás lakást

fürdő- és cselédszobával lehetőleg
új házban aug. 1-re keresek. Aján-
latok bér megjelölésével a kiadóba
kéretnek hivatalnok jeligére. 1795

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát
jöveldmező ház. Bővebbet e lap
kiadóhivatalában. 1189

Intelligens

ösv. urinónél jó házikoszt kapható.
Bővebbet Thököly-tér 4., ajtó 3.

Modern kölcsöntár.

Aki olvasni akarja rögtön a meg-
jelenés után a szépirodalmi újdonsá-
gokat, az olvasson 8 fillér napi
kölcsöndijért Ingusz I és Fia mo-
dern kölcsöntárában, Arad, Weitzer
János-utca. Telefon 517. 201

Könyvelő,

ki a gépirást is bírja, május 1-ére
állást keres. — Cim a kiadóhiva-
talban.

Nagymennyiségű

maculatura
jutányos áron
eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Irodaszolga

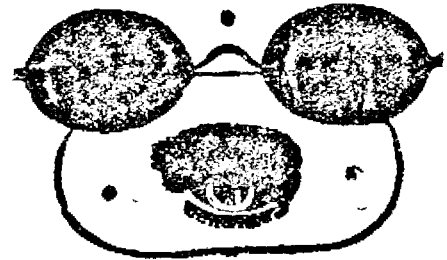
helyben kerestetik
Ajánlatok „Pontos“ jel-
igével a kiadóba.

Elsőrendű látványtervező üzlet.

DICK-SÁMU

Órák és látványtervezés

Arad, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Arad és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb áron
raktáron tart mindennemű színházi látvány-
tervezést a legkülömbözőbb kiállításban, leg-
nagyobb lorgnettek, orrcsüptetők és szem-
üvegek arany ezüst, nickel és lakkozott
bárány keretben, legjobb üvegekkel

Nagy raktár sűrűségi fokmérő-
ben, bor, must és szesz részére, to-
vábbá mindenféle hőmérők, mindem-
nemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptetők or-
vosi rendelés szerint azonnali ké-
szítenek.

Permetező

egy korona napi-
díjért kölcsönbe
kiadatnak.

Kutisztítása és

mészoltásra

alkalmas

szivattyuk köl-
csön kaphatók.

Hönig Ottó

m. kir. szab. szivattyu-készítő
Arad, Rákóczi-utca 27.

Telefon 683.

FISCHER ÁRMIN
szobafestő és mázoló
Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig elvállal munkákat ugy
helyben, mint vidéken. 1905

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

2100—1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényha-
tóságánál megüresedett, 1400 ko-
rona törzsfizetéssel és 400 korona
lakbér illetményvel javadalma-
zott és a szervezeti szabályrende-
let értelmében Arad vármegye és
Arad sz. kir. város főispánja által
eszközleendő életfogytigani kine-
vezés útján betöltés alá kerülő
rendőrségügyi állásra pályázatot
hirdetek és felhívom azokat, kik
az 1883. évi 1 t. cz. 19. §-ában
megjelölt képesítéssel rendelke-
nek és a fent érintett állást el-
nyerni óhajtják, hogy képesítésü-
ket és eddigi működésüket igazoló
okmányaikkal felszerelt pályázati
kérvényeiket hozzám 1908. évi
május hó 28-ig nyújtsák be.

A város közönsége szolgálatá-
ban nem álló pályázók egészségi
állapotukat hatósági orvosi bizo-
nyítvánnyal kötelesek igazolni.

Arad, 1908. évi május hó 14.

Varjassy,
polgármester.

12428—1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minisz-
teriumnak rendelete nyomán ezen-
nel közhírré tesszük, hogy a „Mária
Anna császárné“ alapítványi bi-
zottság pályázatot hirdet a fent
nevezett alapítvány jövedelméből
két szegény beteg tengerész ka-
tona között az 1908. évben kiosz-
tásra kerülő 140—140 koronás se-
gélyre.

Az alapítványra oly tengerész
katonák bírnak igényvel, kik a
cs. és kir. haditengerészet kötelé-
kéből tényleges katonai szolgál-
latuk alatt keletkezett betegség
miatt, ellátásra igény nélkül bo-
csáttattak el.

Az alapítványi segély a folya-
modók közül a két legérdemesebb-
nek egy évre adományoztatik és
augusztus hó 10-én, mint az ala-
pító halálának évfordulóján fizet-
tetik ki, Azon körülmény, hogy
valaki ezen alapítvány jótétemé-
nyében már részesült, a segély-
díjnak újból elnyerését nem zár-
ja ki.

Felhivatnak tehát az igényjo-
gosultak, hogy a szükséges igaz-
oló okmányokkal felszerelt pá-
lyázati folyamodványaikat f. évi
július hó 1-éig a triezsti cs. és
kir. tengerész kerületi parancsnok-
ságához nyújtsák be.

A folyamodó által igazolandó:

1., hogy a cs. és kir. haditen-
gerészet kötelékéből tényleges ka-
tonai szolgálata alatt keletkezett
betegség miatt, ellátási igény nél-
kül bocsáttatott el.

2., hogy vagyontalan szegény
és segélyre szorult.

Ezen utóbbi körülmény sze-
génységi vagy helyhatósági bizo-
nyítvánnyal igazolandó.

Július 1-én tul beérkező folya-
modványok nem vétetnek figye-
lembe.

Arad, 1908. évi április hó 25.

A városi tanács.

A KI SZÉP
AKAR LENNI,

használja egyedül a Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉMET,

mert a világ minden részéről jövő há-
laimatok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot

— varázsszerű gyorsan eltüntet. —

— Ara egy tégelynek 1 korona. —

Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítménye-
ket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárán

Arad, Andrásy-tér 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszerárán, illatszerüzlet és drogeriában.